

Привид бродить по Кабміну,
привид відставки...

На горизонті
— гучні процеси
над корупціонерами
при нинішній владі

» стор. 4

Пів царства за метро!

Більшість українських ЗМІ
— у тому числі й «Україна молода»
— на карантині змушені працювати
в екстремальних умовах, аби
задовільнити попит
читачів на інформацію

» стор. 2

Ростіть, кавуни, велиki
та маленьki

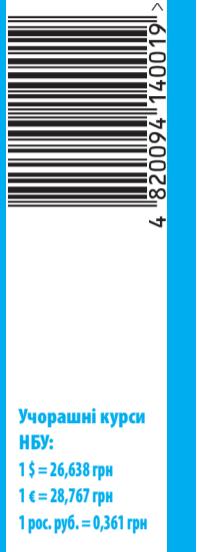
Українцям пообіцяли
аномально холодний кінець
травня, початок червня
— з літніми заморозками на
поверхні ґрунту

» стор. 3

Україна молода

Вівторок, 19 травня 2020 року

№ 42 (5644)

Учораши курси
НБУ:
1 \$ = 26,638 грн
1 € = 28,767 грн
1 рос. руб. = 0,361 грн

Заборонити чи заробити?

» стор. 8

В Україні хочуть додатково
зменшити обсяги експорту
зернових, аби захистити
внутрішній ринок.
Тим часом нестача їжі
на світових ринках може
зіграти на руку нашим
аграріям

Зернові ешелони з України хочуть поставити «на карантин».
Фото з сайта agronews.ua.

Україна знищила всі протипіхотні міни ПМН-2 та ПОМ-2 під міжнародним наглядом, згідно з Оттавською конвенцією. Водночас Російська Федерація відмовилася підписати цей документ та продовжує забезпечувати свої збройні формування такими мінами для використання їх у бойових діях на сході України.

Штаб ООС

■ БОРГИ

Тривожний симптом

Анонсований напередодні страйк лікарів Центру «Швидкої допомоги» після спілкування з керівництвом області пройшов у формі небагатолюдної акції протесту

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків

Учора група лікарів та водіїв «швидкої допомоги» Харкова все ж поспілкувалася з пресою, але винятково після робочої зміни і не в тій кількості, яка планувалася раніше. Тобто факти, викладені у відкритому листі до голови обладміністрації Олексія Кучера, наживо підтвердили лише два десятки працівників із шістдесяти.

Загалом ситуація розвивалася у формі соціального детективу. У неділю інформаційний простір Харкова сколихнула новина про те, що в понеділок хворі, які потребують не-гайній допомоги, можуть і не дочекатися медиків, оскільки ті оголосять страйк. Причину вони описали в посланні до очільника області, поскарживши на відсутність доплат за роботу з коронавірусними хворими і брак засобів захисту. Але вже ввечері у соціальних мережах було розповсюджене відео, де частина підписантів публічно відмовилася від своїх слів. Вони повідомили, що насліп розписувалися на папері, де повинен був з'явитися текст подяки волонтерам. Тобто й гадки не мали, що їхні підписи «будуть використані псевдоактивістами таким непристойним чином, як інсінуація якогось страйку». З'явилася інформація також про те, що в неділю ввечері до медиків приїздив заступник голови ХОДА Михайло Черняк, після чого, можливо, й змінилися їхні плани.

Ті ж поодинокі сміливці, які й після цього не побоялися вчора поспілкуватися з пресою, в основному скаржилися на несправедливий розподіл коштів, що надійшли на оплату роботи з коронавірусними хворими. Мовляв, коли «швидка» виїжджає на виклик до пацієнтів із характерними симптомами, лікарі ще не знають точний діагноз. До того ж хворі часто не зінаються в тому, що мали контакт із носіями COVID-19. Саме тому форму виплати 300-відсоткової надбавки, яка прийнята і затверджена НСЗУ, важко назвати справедливою. Крім цього, протестувальники вимагали повноцінного забезпечення усіх працівників «швидкої» належними засобами захисту. Вони кажуть, що костюми деколи навіть доводиться прати, а буває їм узагалі радіть користуватися ними лише у крайньому випадку.

Той факт, що коштів на всіх не вистачає, підтвердив учора пресі і керівник Центру екстреної допомоги Віктор Забашта. За його словами, до Харкова надійшов перший транш виплат, але передбачені інструкцією 12 тисяч гривень не отримали у повному складі на вітві ті співробітники, які мають підтвердженні факти контактування з хворими на COVID-19. Усе через те, що не було враховано справжню кількість фахівців бригад. Очевидно, вони отримають надбавку пізніше. А ось працівники з непідтвердженими контактами навряд чи зможуть розраховувати на доплату, оскільки ці гроші не передбачені прийнятою інструкцією.

Прокоментував конфлікт і Олексій Кучер. Каже, що обіцяні надбавки сьогодні отримали навіть не всі лікарні, що безпосередньо працюють із хворими на коронавірус. «Ви знаєте, що є певний механізм, — повідомив він. — Тепер ці гроші по пакетах перераховує НСЗУ. Для цього необхідно підписати відповідні договори, які переважно вже підписані. Кошти виділено, і всі медики, які були задіяні в боротьбі з COVID-19, отримають доплати».

■ НА ФРОНТІ

Обережно, міни

Росія активно «фарширує» окуповані українські землі протипіхотними вибуховими пристроями, на яких підриваються цивільні громадяни

Леонід ШКІЛІНДЕЙ

За минулі чотири доби на фронті інтенсивність вогню трохи знизилась. Проте противник застосовує тактику нанесення максимального ураження живій силі.

Офіційно зафіксовано, що за цей період збройні формування Російської Федерації, їхні посіпаки та найманці 34 рази порушили режим припинення вогню. Противник обстріляв наші позиції із заборонених Мінськими домовленостями мінометів калібру 120 мм і 82 мм, а також гранатометів різних систем, БПЛА, великокаліберних кулеметів і стрілецької зброї.

На Донеччині, неподалік Авдіївки, Широкіного, Верхньоторецького,

противник вів вогонь по наших позиціях із мінометів 82-го калібру, а також автоматичних станкових гранатометів і стрілецької зброї. Оборонців Новотроїцького, Гранітного, Лебединського, Мар'їнки, Кам'янки, Славного та Невельського обстріляв із великокаліберних кулеметів і стрілецької зброї. На околицях Старогнатівки та Водяного застосовував озброєння бойових машин піхоти. Поряд із населеними пунктами Піски, Новомихайлівка, Красногорівка окупанти гатили по позиціях Об'єднаних сил із гранатометів різних систем і великокаліберних кулеметів. БПЛА для скидання пострілів ВОГ-17 ворог застосував поблизу населеного пункту Водяне.

На луганському напрям-

ку неподалік Новгородського та Оріхового загарбники кілька діб поспіль використовували заборонені до розміщення на лінії зіткнення міномети калібру 120 мм. Поблизу Хутора Вільного ворог застосовував 82-міліметрові міномети, а також станкові протитанкові гранатомети, великокаліберні кулемети та стрілецьку зброю. По околицях Зайцевого російські найманці відкривали вогонь із гранатометів різних систем, великокаліберних кулеметів

та стрілецької зброї. Поруч із Новоолександрівкою загарбники використовували автоматичні станкові гранатомети та великокаліберні кулемети.

Унаслідок ворожих обстрілів шестеро українських військовослужбовців були поранені. А росіяни отримали адекватну відповідь від українських воїнів. За даними розвідки, наші воїни знищили трьох російських окупантів та ще дев'ять поранених.

■ А ТИМ ЧАСОМ...

На Донеччині від підриву на протипіхотній міні російського виробництва отримала поранення 35-річна громадянка України.

Військовослужбовці зі складу Об'єднаних сил під час спостереження за позиціями противника поблизу окупованого Докучаївська помітили цивільну особу з явними ознаками поранення в ногу, яка намагалася повзком наблизитись до нашого опорного пункту. Українські воїни евакуювали жінку до безпечного місця, де медичний персонал підрозділу надав потерпілій невідкладну допомогу. Після цього наші захисники терміново доправили поранену громадянку до Центральної районної лікарні міста Волноваха. Наразі стан пацієнтки стабілізовано, її життю нічого не загрожує.

Характер отриманого нею поранення — мінно-вибухова травма лівої ноги, травматична ампутація стопи, — вказує на підрив на мінно-вибуховому пристрії, ймовірно протипіхотній міні ПМН-2. Зазначимо, що використання зазначених боєприпасів заборонено Оттавською конвенцією, приєднавшись до якої, Україна знищила всі протипіхотні міни ПМН-2 та ПОМ-2 під міжнародним наглядом.

Водночас Російська Федерація відмовилася підписати цей документ і продовжує забезпечувати свої збройні формування такими мінами для використання їх у бойових діях на сході України.

■ ЗАБОРОНИ

Пів царства за метро!

Більшість українських ЗМІ — у тому числі й «Україна молода» — на карантині змушені працювати в екстремальних умовах, аби задовольнити попит читачів на інформацію

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Частина обмежень, накладених владою на українців під час пандемії коронавірусу, виявилися зайвими. Як нещодавно зізнався головний санітарний лікар України Віктор Ляшко, обмежувати відвідини парків не треба було, адже жодного практичного значення для нерозповсюдження вірусу ця заборона не мала. Як і обприскування деяких вулиць дизорзином. І все це робила влада з єдиною метою: залякати і посіяти острихи. Аби люди почали боятися і не виходили зайвий раз на вулицю.

Найобразливішим для всіх нас буде, якщо згодом виявиться: практично тотальна заборона транспорту, що її практикують в Україні, також має лише соціально-профілактичну мету. Адже закриття метро та левової частки муніципального транспорту для міст-мільйонників є фактично колапсом. Бо відкривши ринки та магазини, влада не забезпечила до них шляхи доїзду. За винятком приватного транспорту. Як наслідки, міста, зокрема Київ, загрузили у багатогодинних затирах.

Чим більше підприємств буде працювати, тим гострішою ставатиме проблема. Вже сьогодні викликати у робочі дні таксі у столиці держави — величезна проблема. І шалено не гуманні ціни. Наприклад, минулой п'ятниці за шлях-

Нескінченні транспортні черги українців — справжній виклик.

із центру до житломасиву Троєщина просили 550 гривень. При цьому «по-дорож» на півтора десятка кілометрів може тривати понад дві години.

Працівники «України молодої», які змушені добиратися в редакцію для верстки чергового номера, у дорозі проводять більше часу, ніж на робочому місці. Ми йдемо на додаткові витрати і мобілізацію всіх своїх ресурсів, аби забезпечити нашим читачам право на інформацію. І виконати свої зобов'язання перед нашими передплатниками. А також внести свій вклад у формування проукраїнського інформаційного простору держави. Попри всі перешкоди.

Яких не існує, наприклад, у більшості інших держав, що також закрилися через пандемію. Наприклад, у Відні ніхто не закривав метро: транспорт — із дотриманням протипідеміологічних норм — курсує і перевозить пасажирів за графіком. У Варшаві міська влада для зменшення ризику зараження... збільшила частоту курсування муніципального транспорту, знайшовши для цього необхідні ресурси. Тобто, не зменшила кількість автобусів і трамваїв, як

у Києві, а збільшила!

У Нью-Йорку, який пандемія буквально накрила з головою і де зафіксували 180 тисяч заражених, метро закривають тільки з першої години ночі до п'ятої години ранку на дезінфекцію. Хоча з обмеженнями, але останніми днями відкрили транспорт у Парижі, що також суттєво постраждав від вірусу. Навіть у маленькому Таллінні, де з центру на окопицю можна дійти за годину, транспорт не скасували. Якщо ж кількість пасажирів була надто великою, то поліція не виштовхувала людей зі салону, а мерія збільшувала кількість рухомого складу.

Керівництво Києва також могло використати досвід своїх європейських колег і вжити заходів, аби метро у місті під час пандемії було безпечним. Але пішло найпростішим шляхом — ампутація транспортних артерій. Не прогнозуючи наслідки своїх дій. І навіть зараз, коли Україна намагається запустити економіку, влада продовжує політику штучного колапсу. Про всякий випадок...

Продовження теми — 3 стор.

■ ОФІЦІЙНО

На нас чекає некарантинне літо

Уже в п'ятницю, 22 травня, на українців чекатимуть нові пом'якшення, адже кількість людей, що одужали від коронавірусу, поступово зростає

Катерина БАЧИНСЬКА

Уперше маємо позитивну статистику: в Україні кількість осіб, що одужали, перевищила тих, хто захворів. Упродовж кількох днів статистика почала набирати обертів, і щодня у МОЗ фіксують збільшення кількості українців, організм яких упорався з підступним вірусом. Тому в Міністерстві охорони здоров'я встигли повідомити: із 22 травня на громадян чекають нові пом'якшення. «Відновити роботу громадського транспорту, почнати працювати дошкільні заклади, можна буде проводити спортивні змагання, але без глядачів, відкриються готелі, крім хостелів. Ресторани в готелях не працюватимуть», — уточнив міністр охорони здоров'я Максим Степанов.

Таким чином, за рекомендації МОЗ, уже в п'ятницю можуть запустити роботу громадського транспорту. Проте остаточне рішення мають ухвалити на засіданні уряду. Цікаво, що запуск роботи метро, тролейбусів та автобусів по-іншому бачать

у Міністерстві інфраструктури. Міністр інфраструктури Владислав Криклій зазначив: через коронавірус в Україні може діяти нова модель роботи транспорту. Вона дозволить замінити «маршрутки» на автобуси та тролейбуси. Він також додав, що переглянуть і дозвіл на роботу перевізників. «Міста зможуть розширити перелік транспортних засобів, які функціонують як громадський транспорт. Це дасть можливість замінити «маршрутки» нормальними автобусами та електробусами. Але це вже будуть приватні перевізники, які надаватимуть цю послугу містам та їхнім комунальним підприємствам. Тоді «маршрутки» взагалі практично відійдуть у минуле», — наголосив очільник Мінінфраструктури. А ще, за його словами, документ уже напрацьовано і найближчим часом вони зможуть його подати до парламенту. Адже проголосувати за пропозицію міністра мають саме депутати.

Тим часом міністр охорони здоров'я Максим Степанов запевнив: в українських лікарнях хворими на COVID-19 зайнято не

більше третини ліжок, а вже з цього тижня в Україні почнуть робити тести на виявлення антитіл до коронавірусу в крові людини. Також Степанов переконаний, що якби в Україні не заборонили рух метрополітену, то лікарні не впорались би з напливом хворих на COVID-19. Завдяки тому, що громадський транспорт зупинили, загальмувалось розповсюдження хвороби. Степанов наголосив, що Україна далеко не перша та не єдина країна у світі, яка закрила метро. За його словами, до таких карантинних заходів вдалися також у китайському місті Ухань, французькому Парижі, британському Лондоні та в Індії. ■

■ ДОПОМОГА

Європейський парламент виділить Україні 1,2 мільярда євро позики для подолання наслідків пандемії. За таке рішення в парламенті проголосували напередодні. Тепер рішення Європарламенту має затвердити Рада ЄС.

Олег ТКАЧЕНКО

Черкаська область

На Черкащині в село Межиріч Канівського району до історико-краєзнавчого музею дніми навідалися небайдужі активісти — після того, як дізналися, що 9 травня там відкрили експозицію, присвячену... довоєнному спецпідрозділу МВС «Беркут». Побували там представники патріотичних сил «Демократичної сокири Черкас», Національного корпусу Черкащини, обласної організації УНСО та «Ветеранського братерства міста Черкаси».

Як повідомляють у пресслужбі «Демократичної сокири Черкас», експозицію у сільському музеї присвятили саме тому «Беркуту», який розстрілював мітингарів на Майдані, бив та катував людей від кінця 2013-го і до вигнання горе-президента Віктора Януковича у 2014-му. Наразі частина з цих «захисників» уже шість років поспіль переховується в Росії від українського правосуддя, інші служать у лавах незаконних збройних формувань «ОРДЛО».

«Відкривали експозицію не хто-небудь, а представники ватно-сепаратистських політичних сил — Опозиційного блоку «Зажиття» та партії «Відродження». Окремо наголошуємо, що з повагою ставимось до тих службовців спецпідрозділу, які чесно

■ СТОП РЕВАНШ!

Збитий «ПТАХ»

Активісти допомогли демонтувати експозицію вшанування... «беркутівців»

Один з експонатів скандалної виставки.

і віддано несли службу та чинили спротив російсько-сепарській агресії і жодною мірою не ставили їх в один ряд зі злочинцями, які дискредитували міліцію», — наголошують у «Демократичній сокири Черкас».

В експозицію музею, обурюються активісти, потрапили кайданки та гумові кийки, якими били по голові протестувальників. А ще — спогади учасників подій на Майдані,

звісно, з боку міліції. І плакат про загиблих у період із листопада 2013-го по березень 2014 р. «беркутівців». Проте на стендах немає згадок про Небесну сотню, гідність і боротьбу зі злочинним режимом Януковича, міліцейську диктатуру Захарченка. Лише в далекому кутку заховані згадки про первінні стоянки у Межирічі мисливців, про мамонтів та, власне, саму історію громади. ■

Не може не тривожити, що головною темою в музеї став «Беркут», його оспівування та героязація. Чи ми якось непомітно вже повернулися у 2013-й, чи всім байдуже, чи «російський мір» у нас уже всюди є у всьому, — задаються питанням активісти.

Директор краєзнавчого музею Григорій Марченко запевнив черкаських активістів, що «всі елементи експозиції, які оспівували «Беркут», терміново прибрано». В цьому контексті слід віддати належне конструктивності керівника музею і подякувати за те, що не став доводити ситуацію до конфлікту, коментують активісти. Натомість вони запропонували допомогу у створенні експозиції, яка правдиво висвітлює історію Революції гідності та війни з Росією. І сподіваються, що компроміс директора музею не стане звичним окозамилюванням за принципом «сьогодні зняв, завтра знову прицеплю», та залишають за собою право регулярно відвідувати цю культурну установу.

Активісти наголошують, що вони звертаються до прокуратури Черкаської області, Служби безпеки України, голови ОДА Романа Боднара з проханням звернути увагу на цей випадок, щоб перевідчитися, що у Шевченковому краї не настав час реваншу антиукраїнських сил. ■

До протестувальників вийшли секретар Полтавської міської ради (він же виконувач обов'язків міського голови) Олександр Шамота та заступник міського голови Іван Сватенко. Вони пояснили присутнім, що місцева влада жодних рішень про заборону роботи ринків не ухваливала. Таке рішення прийняв Кабмін.

Олександр Шамота порадив протестувальникам звернутися щодо оформлення допомоги на період карантину, однак торговці паририували, що хочуть працювати, а не отримувати компенсації. Урешті-решт, домовилися про зустріч представників ринку, торговців та посадовців міської ради.

Підприємці налаштовані знову вийти на протест, адже до сьогодні ринок зачинено і питання, коли людям можна буде вийти на роботу, залишається відкритим. ■

■ ПРОГНОЗИ

Ростірь, кавуни

Українцям пообіцяли аномально холодний кінець травня

Ірина КИРПА

Поки вся країна завмерла в очікуванні початку сезону літніх відпусток, синоптики дають невтішний прогноз на найближчий місяць: холодні ночі, заморозки на ґрунті, штормові вітри та несподівані грози з градом, що може негативно відбитися на врожаї-2020.

Так, у Херсонській області вже оголосили про те, що сезон кавунів розпочнеться на два тижні пізніше, аніж зазвичай. Це пов'язано з тим, що зима була аномально суха, а травень «порадував» заморозками та штормовими вітрами.

На Західній Україні також відзначають такі незвичайні для кінця весни погодні явища, як снігопади у горах, різкі перепади температури повітря від тепла до морозів, а також небезпеку сходження лавин.

У цьому році літо очікується прохолодним, що пов'язано з тим, що ми пережили аномально теплу та безсніжну зиму, — упевнений синоптик Харківського гідрометцентру Ігор Кибальчич. — Із позитивного для аграріїв можна відзначити той факт, що кінець травня принесе довгоочікувані дощі, але слід враховувати, що повноцінну літню погоду ми побачимо лише на початку липня.

Справжнім «брендом» весни можна назвати штормові вітри по території всієї України, які стали найбільшою несподіванкою для жителів півдня країни. У містах прибережної зони Чорного моря швидкість віtru часом досягає позначки у 25-30 метрів за секунду, викликаючи небувалий шторм на морі та загрожуючи підтопленням розташованим поруч з населеним пунктам та автогамігралям.

Завідуюча відділом селекції насінництва овочевих та баштанних культур Інституту овочівництва і баштанництва УААН Оксана Сергієнко прогнозує, що у 2020 році термін отримання стиглої продукції зміститься щонайменше на 10 днів.

— Які б дощі ми не побачили наприкінці травня чи початку червня, поповнити той запас вологої, який ґрунт недоотримав узимку, просто неможливо, — пояснює фермер Олександр Чубак. — Чекати багатих врожаїв не доводиться, тим більше, що молоді саджанці сільськогосподарських культур наприкінці весни пережили заморозки на поверхні ґрунту.

Оптимістичний у своїх прогнозах голова фермерського господарства «Алмаз-Р» на Херсонщині Шевкет Реїзов, який зазначив, що зимова посуха знищила потенційно небезпечних шкідників для баштану, тому можна розраховувати на більші та здоровіші кавуни й дині.

Проте, за словами експерта аграрного ринку Ольги Морозової, деяким господарствам доведеться пересівати від 10 до 20 відсотків посівів, більше вкладати коштів у модернізацію існуючих технологій поливу, застосовувати крапельне зрошення, мінеральні добрива, а також активніше використовувати засоби захисту рослин від шкідників. ■

■ РЕГІОНИ

А за базар відповісте

Після страйку працівників продовольчих ринків запротестували торговці речових

Ганна ЯРОШЕНКО

Полтава

Як відомо, після хвилі протестів торговців проти закриття продовольчих ринків, що прокотилася Україною, уряд дозволив функціонування останніх. Тепер настало черга протестувати торговцям речових ринків. Днями кілька десятків працівни-

ків Полтавського центрального речового ринку зібралися біля місця своєї роботи, а потім рушили до приміщення Полтавської міської ради, аби одержати відповідь від міської влади, чому вони досі не мають можливості працювати. При цьому вони навели за приклад Одесу й Харків, де, за їхньою інформацією, речові ринки вже почали працювати.

Олександр Шамота порадив протестувальникам звернутися щодо оформлення допомоги на період карантину, однак торговці паририували, що хочуть працювати, а не отримувати компенсації. Урешті-решт, домовилися про зустріч представників ринку, торговців та посадовців міської ради.

Підприємці налаштовані знову вийти на протест, адже до сьогодні ринок зачинено і питання, коли людям можна буде вийти на роботу, залишається відкритим. ■

■ ЧАС ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Привид бродить по Кабміну, привид відставки...

На горизонті — гучні процеси над корупціонерами при нинішній владі

Тетяна ПАРХОМЧУК

Ну, що новенького в нас у парламенті? Поки що нічого, окрім того, що в депутатів закінчився карантин. А в уряді? Знову — суета сует.

У Кабінеті Міністрів чується запах смаженого. І все б то нічого, ніхто ж відкрито не заявляє, що не задоволений роботою уряду. Більше того, як запевнив голова Комітету Верховної Ради з питань фінансів, податкової та митної політики Данило Гетманцев (фракція «Слуга народу»), питання щодо відставки прем'єр-міністра Дениса Шмигала та уряду наразі не розглядається, а давати оцінку Кабміну доцільніше було б у червні.

«У нас, безперечно, є запитання до роботи уряду. Безперечно, ми задоволені не всім. Але я не вважаю, що це проблема комунікації уряду та парламенту, а проблема нової команди, яка прийшла тільки що і яка намагається щось робити і, можливо, десь робить помилки. Щось конкретне про уряд ми зможемо говорити хоча б у червні, а поки що — зарано. Щодо скорої відставки, то питання відставки уряду сьогодні не розглядається взагалі», — зазначив Гетманцев.

Танці на граблях

Водночас у карантинових обмеженнях пройшла майже не поміченою суспільством інформація про невдовolenня згаданого комітету Програмою, що її розробив для себе уряд. Коментуючи одностайність парламентських комітетів щодо направлення на доопрацювання Програми діяльності уряду, Данило Гетманцев акцентував увагу на її низькій якості: «Ви бачили цей документ? Вибачте, але це не програма уряду, і тому така одностайність комітету, тому ми не хочемо займатися профанацією, а хочемо відповідально ставитися до своїх обов'язків і того ж чекаємо від уряду».

Передисторія така. Уряд 13 квітня зареєстрував у Верховній Раді проект постанови №330 «Про Програму діяльності Кабінету Міністрів України». Сам Кабмін затвердив свою Програму на позачерговому засіданні 2 квітня. За словами прем'єр-міністра Дениса Шмигала, вона реалістична і передбачає відновлення економічного зростання.

Однак Комітет ВР із питань фінансів, податкової та митної політики, а також ще декілька парламентських комітетів ухвалили рішення направити на доопрацювання згадану Програму.

Більш критично відвertoю є позиція народного депутата, співголови фракції «Європейська Солідарність» Ірини Геращенко. Як уже зазначала «УМ», вона не скупилася на «компліменти» після першої за два місяці парламентської години запитань до уряду.

Нагадаємо, Ірина Геращенко сказала: «На жаль, ми бачимо абсолютно непрофесійний уряд, який, здається, живе в іншій країні, бо не має відповіді на жодне запитання. Наша фракція цікавилася тим, що турбує щодня українців. Коли

запрацює публічно громадський транспорт? Коли лікарі отримають 300% до зарплати, обіцянних владою, до своїх абсолютно злидених зарплат? Коли вони отримають у нормальній кількості захисні засоби? Де ділисся тести, закуплені за державні гроші? Чому виявилось, що ці тести неякіні і їх не можна взагалі використовувати для будь-якого тестування? Що це таке, що влада вирішила, що вони пані і мають тут кріпаків, яких не можна випускати за кордон? Дивина. Ми не почули від прем'єр-міністра жодної відповіді на жодне запитання».

Вона зауважила: прем'єр-міністр сказав, що утримування українців від виїзду за кордон і офіційний лист від британського посольства — це фейк. «Так само заява Служби здоров'я — це теж фейк. Тільки не зрозуміло: неякіні тести — це фейк чи заява — це фейк. Він не відповів на дуже просте запитання стосовно цифр — скільки вже Україна отримала допомоги від наших міжнародних партнерів на боротьбу з пандемією коронавірусу і куди саме пішли ці кошти? Немає відповіді на питання, скільки ж закуплено тестів і засобів захисту за державні кошти», — обурилася Ірина Геращенко.

Вічна бентега на ім'я Саакашвілі

Тобто «удари в штангу» в роботі Кабінету Міністрів легко проглядалися уже на вході. І поки що в нього є імунітет у вигляді короткого терміну діяльності — всього два місяці. Однак звідки ж у політичному просторі України взялась така неминучча інтригуюча бентега, що пропрацює він недовго? Правда в тому, що цей стан з'явився, коли стало відомо, що експрезидент Грузії та колишньому очільнику Одеської ОДА Міхеїлу Саакашвілі президент України Володимир Зеленський запропонував посаду віцепрем'єра з реформ. Міхеїл Саакашвілі погодився на пропозицію президента підсилити уряд і опікуватися реформами у складі Кабінету Міністрів.

Як відомо, задумка не вдалась — Верховна Рада це питання, здавалося, надійно обтяживши його каменем протиріч, втопила, а потім Кабмін узагалі відкликав своє подання. Президентська фракція «Слуги народу» залишилась вірною своєму новому іміджу «розвильників», адже рішення щодо голосування за потрібне питання приймається, коли є 70% підтримки фракції «Слуга народу». Такої підтримки від СН Саакашвілі не отримав.

А деято відвertoю заявив про своє небажання бачити Саакашвілі в складі уряду. Більше того, «Україні молодій» із власних джерел стало відомо, що міністри уклали між собою негласну угоду нічого не робити, що пропонуватиме Міхеїлю з посади голови Виконавчого комітету з реформ.

«Наразі чуємо лише набір гасел, що все катастрофа, і ми маємо щось робити. Міхеїл Ніколозович відчуває себе мінімум прем'єр-міністром, це не віцепрем'єр у команді Шмигала», — сказала народна де-

■ Денис Шмигал: «Економіку потрібно запускати! Так, Рінате Леонідовичу?»

путатка від «Слуги народу» Ірина Верещук.

Вона також зазначила, що, мовляв, не потрібно обдурювати народ, Міхеїл Саакашвілі йде, щоб згодом зайняти посаду прем'єр-міністра. Прибічники ж Саакашвілі заявляють просто: «Швидше б уже він став прем'єром».

Не помилка президентського «Резидента»

А тим часом розмовам про йомовірну відставку Кабінету Міністрів передують чутки про відставку окремих міністрів, які не справляються зі своїми обов'язками, а декотрі замішані в корупційних схемах. Про те, що уряд Шмигала незабаром чекають втрати, повідомив анонімний телеграм-канал «Резидент», посилаючись на свое джерело в офісі президента. З огляду на те, що Державне бюро розслідувань відкрило два кримінальні провадження щодо міністра інфраструктури Владислава Криклія, відставка певних міністрів схожа на правду. У повідомленні «Резидента» йдеться, що ОП отримав вказівку від президента Зеленського зробити аудит міністерств, глав ОДА та начальників обласних управлінь. То що, митниця і податкова лише перші ластівки великої трансформації влади? Побачимо, наскільки буде величним і дієвим результат. Тим часом уже відомо, що в Україні звільнили половину керівництва Державної митної служби.

Однак ці кроки народом сприйнялися без особливого ентузіазму. Може, погано роздумхана компанія президентськими піарниками? А ймовірніше, тема нібито нова, але все про те ж саме. Хвалити плачали. Особливо якщо зважати, як усі зачекались хоча б пару-трійку гучних процесів над корупціонерами при владі.

Варто згадати, що посаду прем'єр-міністра України Денис Шмигал отримав завдяки рекомендації першого заступника глави ОП Сергія Трофимова. До цього Шмигал справно виконував свої обов'язки голови Івано-Франківської ОДА.

«Проявив себе, як системна, грамотна та досвідчена людина. Він перебував у вертикалі Володимира Зеленського і був для нього «зрозумілою людиною», — зазначив Трофимов. Проте злі язики чомусь пов'язують чинного прем'єра з ім'ям одного з українських олігархів Ріната Ахметова.

Чим далі політикум України досягає нечуваної розкutoсті в публічності. Привсюдно авторитети фінансово-політичних угруповань вимагають допустити їх до бюджетного корита під різними пристойними приводами. Так само публічно один за одним прем'єри нібито відмовляють їм у задоволенні апетитів. На основі чого ж тоді базуються справи проти декотрих урядовців про підозри в корупції? Чи нові обличчя самі по собі такі сміливі?

До наших читачів

В умовах карантину редакції «України молодої» довелося до класи надзвичайних зусиль, щоб відновити випуск газети. Довелося здолати купу технічних проблем, у т.ч. доїзду працівників редакції за непрацюючого метро і фактично непрацюючого наземного громадського транспорту в Києві. Відтак ми змушені були на цей час зменшити періодичність, а з травня плануємо повернутися до триразового виходу.

На відміну від електронних ЗМІ, друковані видання дуже дорого вартісні у виробництві. Кожен номер газети — це папір (імпортований, тому недешевий), друк і доставка Укрпоштою, на які в останні роки постійно зростають ціни.

«Україна молода» всі ці роки витримувала конкуренцію на газетному ринку, попри тягар збитків і мізерні зарплати співробітників, намагалася не підвищувати передплатну і роздрібну ціни,

аби об'єктивна інформація була доступною для читачів. Певне зростання вартості за 2019-2020 роки — це збільшення частки відрахувань Укрпошти при тому, що до її роботи з доставки видання безліч претензій.

І сьогодні редакція перебуває в непростому фінансовому становищі. Тому звертаємося до всіх прихильників «України молодої» підтримати улюблену газету в силу своїх можливостей. Надто ми сподіваємося на український бізнес.

Банківські реквізити для переврахування коштів:

ПП «Україна молода»
ЄДРПОУ 25593633
р/р UA 13351005000002600555
7338100

АТ «УкрСиббанк», МФО 351005

Призначення платежу: благодійний внесок на розвиток газети.

Вдячні за підтримку.

■ СКАНДАЛ

Маєток-примара

Голова СБУ Іван Баканов живе у юридично неіснуючій садибі з озером в елітному селі Ходосівка під Києвом

Іван ПОВАЛЯСВ

Якщо розкішної нерухомості не існує де-юре (тобто вона не оформлена документально), а ви — посадовець, на якого поширюється норма про обов'язкове декларування майна і доходів, — радійте, бо декларувати нічого! І байдуже, що чиєсь очі бачать, що нерухомість таки є, бо «де-юре» і «де-факто» — це, як кажуть в Одесі, дві великі різниці. Саме таким маєком-примарою користується з родиною на невідомих підставах друг дитинства президента Зеленського, а нині — голова СБУ Іван Баканов.

Бачиш садибу? А ти немає!

Інформацію про розкішний маєток з озером в елітному селі Ходосівка під Києвом чинного голови СБУ Івана Баканова з'ясували журналісти програми «Watchdogs. Розслідування» на телеканалі «Прямий».

Цікаво, що, згідно з офіційними реєстрами, пан Баканов володіє двома квартирами — однією в Кривому Розі, і ще однією — на Печерську в Києві. Також його дружині Оксані Лазаренко належить ще одна квартира в столиці — судячи з номерів, розташована одразу над першою. Але, за даними журналістів, ще є таємний маєток у селі Ходосівка, що на околиці Києва.

«Формально, за реєстром майнових прав, Івану Баканову належить тільки маленький клаптик — чотири «сотки», ще дев'ять — на його дружині, за них вони і мають платити податки. А в реальності — тут і власне озеро, і невеличкий парк, і двоповерховий котедж — приблизно на пів гектара. Ринкова вартість такого маєтку може становити від 7 до 8 млн грн», — ідеться у розслідуванні журналістів.

Не варто вважати, що пан Баканов приховує це майно: фото будинку в Ходосівці можна помітити в соціальних мережах родичів Баканова — на сторінці тестя Євгенія Лазаренка в російських «Однокласниках» або в Instagram сина Артура.

За даними журналістів, власником маєтку очільник Служби безпеки став ще до державної служби — ті самі «четири сотки» він оформив ще 2013 року. Засвідчено, що у січні 2014 року на місці озера був лише незайманий ліс. А вже в березні того ж року — лісу вже нема, екскаватор викопує водойму.

«Кінець зими — початок весни 2014 року. Революція гідності, Майдан, сотні жертв,

«Неіснуючий» маєток Івана Баканова та Оксани Лазаренко з озером у Ходосівці під Києвом. Вид із висоти пташиного лету.

WATCHDOGS
РОЗСЛІДУВАННЯ

095⁺
КООРДИНАТИ
БАКАНОВА
095⁺

Іван Баканов уславився своєю непублічністю.

втеча Януковича. Згодом розпочинається російська агресія — анексія Криму, на початку квітня бойовики Гіркіна захоплюють Слов'янськ. Увесь цей час Іван Баканов копав собі озеро. Важко уявити людину, більш далеку від питань державної безпеки, але саме він очолив СБУ за Зеленського», — вказується в розслідуванні.

У матеріалі наголошується — з юридичної точки зору, цього будинку взагалі не існує. Він не належить ані самому Івану Баканову, ані будь-якому його родичу чи знайомому. Взагалі нікому не належить — адже формально він не існує. Але реально — існує. Біля воріт припаркований джип, під будинком — Volkswagen Passat дружини, Оксани Лазаренко.

Свій запит щодо маєтку-примари журналісти надіслали до СБУ минулого тижня, коли прийде відповідь — обіцяють опублікувати.

«Якщо відповідь буде, звісно. Із соціальних мереж родини Баканова ми точно знаємо, що вони цим будинком користуються. А чому оформили лише нещасні чотири сотки?» — задаються питанням автори розслідування.

«ОК» і «колорадські стрічки заборонені не для всіх

У ході збору інформації про маєток з'ясувалися й інші ці-

каві деталі про життя голови СБУ. Звісно, пан Баканов відповідає за національну безпеку і захист суверенітету України і нібито не відповідає за політичні або ідеологічні вподобання своїх родичів, тим більше, якщо йдеться про родичів дружини. Проте вражає, що тестъ голови Служби безпеки України Івана Баканова — Євген Лазаренко — досі веде свою сторінку в офіційно забороненій в Україні соцмережі «Однокласники». Йдеться не про те, що тестъ не видалив сторінку свого часу, а про те, яким саме контентом він наповнює сторінку, якою символікою тощо.

І це при тому, що президент Зеленські дніями продовжив дію заборони на російські медіаресурси (зокрема, й соцмережу «ОК»), а перед тим відповідне рішення ухвалила РНБО за пропозицією саме СБУ! Можливо, для пана Баканова то була лише формальність?

Хай там як, журналісти телеканала «Прямий» наголошують: «Напевне, Штирліц ніколи не був такий близький до провалу», адже в «Однокласниках» Лазаренка-старшого насправді є нащо подивитися та до деталей роздивитися, як живе родина головного СБУшника країни».

Що ж казати, більшість фотографій акаунта Євгена Лазаренка

С праздником! Здоровья Вам и Вашим близким! 1 ОК
Сделать подарок

Евгений Лазаренко

Добавить в друзья

Євген Лазаренко з «Юзіком» і зятем — головою СБУ: святкують День Перемоги з георгіївськими стрічками.

розвідають про життя великої родини та маєтків, у якому вони дружно мешкають. Євген Лазаренко — у минулому військовий, судячи з інформації в його «Однокласниках», навчався у військовому виші в Росії, служив під Іркутськом — і нині щиро сумує за товаришами.

Далі цікавіше: до 9 травня він розмістив як основну світлину свого акаунта спільне фото з Іваном Бакановим та нардепом від «Слуги народу» Юрієм Коряченківим («Юзік» із «Кварталу 95»), ще й прикрасив привітанням із георгіївськими (колорадськими) стрічками, які в Україні переважно використовують під забороною!

Доречі, крім Євгена Лазаренка, соцмережу «Однокласники» плюють і його дочки. Дружина Баканова — Оксана Лазаренко та її сестра Світлана Беляєва до сьогодні не видалили звідти своїх сторінок. І хоча свіжих фото, очевидно, вони не розміщають, проте сторінками активно користуються.

Родини Беляєвих-Баканових поєднують не лише родинні узи. Рідні сестри Світлана Беляєва та Оксана Лазаренко були директорами та бухгалтерами в низці фірм. Вони були переплетені між собою звязками та працювали в енергобізнесі. Переважно справами займалися Беляєв та Баканов. Дві ТОВки, оформлені на жінок, —

«Енерготек» та «Екоінвест» — у 2011 році фігурували в кримінальній справі СБУ щодо розтрати держмайна.

Настанок зауважимо, що голова СБУ Іван Баканов є одним із найнепублічніших політиків з «обойми» президента Володимира Зеленського і свідомо уникає зайвої публічності чи участі в гучних політичних справах. Попри це до діяльності голови СБУ є багато питань — від участі у невласністі для спецслужби діяльності — боротьби з ухилянням від податків на митниці, до відмови бачити ознаки злочинної діяльності у відвертих колаборантських діях лідера «ОПЗЖ» Віктора Медведчука.

■ НОВИНИ ПЛЮС

Уникнути Великої депресії

Американська економіка зазнає значного скочення за результатами другого кварталу 2020 року, але уникне повторення Великої депресії 1930-х, заявив Джером Пауелл, голова Федеральної резервної системи (вона у Сполучених Штатах виконує функції центробанку). Заява зроблена на тлі побоювань можливого повторення кризи майже сторічної давнини, бо через коронавірусні обмеження рівень безробіття у США сягнув максимуму з тих часів. Пауелл сказав, що добрий шанс реабілітуватися економіка отримає пізніше цього року, але для відновлення знадобиться певний час. Багато штатів США поступово скасовують пов'язані з поширенням інфекції обмеження, оскільки число людей, які стали безробітними останнім часом, перевищило 36 мільйонів. У Європі також триває поетапне відновлення економічної активності. В останні тижні число нових смертей, шпиталізацій та інфікувань COVID-19 різко впало. Лідери Італії та Великої Британії, де зазнали значних людських втрат унаслідок епідемії, сказали своїм громадянам, що їм доведеться співіснувати з вірусом та приймати пов'язані з цим ризики.

Загадкова смерть посла

Посла Китаю в Ізраїлі Ду Вея знайшли мертвим у неділю у його квартири в передмісті Тель-Авіва. Раніше він був послом Китаю в Україні. Поліція відкрила розслідування щодо смерті Ду Вея. Як повідомляє провідна ізраїльська газета «Джерусалем Пост», інформацію підтвердило міністерство закордонних справ країни. 58-річний дипломат мав дружину та сина. Він прихав зайняти посаду в лютому. Ізраїльський телеканал 12 з посиланням на анонімних медичних рятувальників повідомив, що попередні ознаки свідчать про те, що дипломат помер уві сні з природних причин. Агенція «Ассошійтед Прес» зазначає, що Ізраїль має добре стосунки з Китаем. Смерть посла сталася через два дні після того, як той засудив коментарі державного секретаря США Майка Помпео, який критикував китайські інвестиції в Ізраїль і звинувачував Пекін у приховуванні інформації про епідемію коронавірусу, зазначає агенція.

В Європі відкривають церкви

Грецькі храми відкрили свої двері після двох місяців карантину. У перший день багато храмів провели дві літургії: рано-вранці для віруючих похилого віку і через кілька годин — для сімей із дітьми, повідомляє «Євроньюс». Згідно зі спільним рішенням міністерства освіти і культур та міністерства охорони здоров'я Греції (воно діяє з 5 червня), максимально допустима кількість людей визначається співвідношенням: 1 людина на 10 квадратних метрів. Відновилися богослужіння і в Румунії. Вони відбулися на відкритому повітрі, присутні були в масках і дотримувалися дистанції. У Бухаресті бажаючих помолитися було стільки, що вони не помістилися на церковних дверах, довелося запрошувати дозвіл зайняти сусідні вулиці. Ну а у французькому місті Шалон-ан-Шампань пройшла автогемса. Її очолив місцевий список Франсуа Тув. У ній узяли участь близько 500 парафіян в автомобілях. Облатки роздавав священнослужитель у масці, простягаючи їх через опущене скло.

Лукашенко затримує активістів

Президентська кампанія в Білорусі формально стартувала лише тиждень тому, але вже проявилася хвиля затримання опозиційних активістів, блогерів, журналістів і пересічних громадян, повідомляє «Німецька хвиля». За даними правозахисного центру «Весна», з 6 травня затримано або викликано в міліцію близько 120 осіб, 50 із них засудили на різні строки адміністративного арешту — від 2 до 25 діб. А двадцять оштрафовано за участь у несанкціонованих масових заходах.

Рівень перших осіб

Польща наполягає, аби в саміті Східного партнерства взяли участь керівники країн-членів ЄС, а не лише керівники європоюзних установ. Після відеоконференції, у якій взяли участь керівники дипломатичних служб ЄС, міністр закордонних справ Польщі Яцек Чапутович розповів, що порушив це питання під час цієї подїї: «Це також результат моїх минулотижневих консультацій. Міністри закордонних справ країн Східного партнерства виступають за те, аби підкреслити значимість, ранг цієї зустрічі, а також підтримки Євросоюзу усього регіону, особливо проєвропейського шляху тих країн, які йдуть у цюму напрямку». Позицію Польщі підтримали Швеція, Литва та Угорщина. За словами міністра, верховний представник Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель відповів, що формула, за якою відбудеться саміт Східного партнерства, залежить від рішення голови Європейської ради Шарля Мішеля. ■

■ ФЕЙКИ

Фабрика тролів регенерувалася

Росія поширює в ЄС теорії змови щодо коронавірусу

Олег БОРОВСЬКИЙ

За даними Єврокомісії, поширенню деяких теорій змови, що стосуються коронавірусу нового типу SARS-CoV-2, сприяють близькі до Кремля джерела. Про це заявив офіційний представник зовнішньополітичної служби ЄС Петер Стано газеті «Біль дам Зонтаг», що вийшла друком 17 травня.

«Наши спостереження показують, що різні офіційні джерела, і ті джерела, що підтримуються на державному рівні — тобто близькі до Кремля джерела і російські державні ЗМІ, — продовжують поширювати теорії змови і дезінформацію (що стосується теми коронавірусу).

— Авт.) у ЄС і його країнах-сусідах», — цитує видання дипломата. За його словами, мета кампанії з дезінформації — підірвати авторитет Євросоюзу і держав, які входять до нього, а також поставити під сумнів заходи, до яких вдаються в Європі для подолання кризи, виклика-

ної пандемією COVID-19.

Ті, хо веде подібні кампанії, прагнуть «підірвати довіру громадськості до місцевої влади» та посіяти сум'яття, підкреслив Стано. На його думку, в нинішній ситуації є ймовірність «серйозних наслідків для громадського здоров'я».

Петер Стано не вперше звинувачує російські ЗМІ в розповсюдженні фейків, пов'язаних із пандемією коронавірусу в Європі. У середині березня, під час брифінгу в Брюсселі, він наголосив, що Єврокомісія намагається відстежувати подібну інформацію та боротися з нею. Тоді було заявлено, що РФ не визнає свою причетність до таких проектів.

11 квітня Петер Стано дав інтерв'ю «Голосу Америки», в якому сказав, що російські джерела використовують «будь-які» історії в якості дезінформації. Наприклад, пов'язані з Кремлем медіа стверджували, що новини про поширення коронавірусу є фейком, ос-

Петер Стано.

кільки його взагалі не існує. Але вже через кілька днів ті ж самі ЗМІ повідомили, що насправді «це смертельна загроза людству і може йтися про кінець світу», — наводить слова Стано «Голос Америки».

Ігор ВІТОВИЧ

У понеділок, 18 травня, в Женеві розпочала роботу 73-я щорічна сесія Всесвітньої асамблії охорони здоров'я, яка є вищим органом Всесвітньої організації охорони здоров'я. В роботі таких сесій беруть участь делегації всіх країн — членів ВООЗ, які зосереджуються на повітряній деній, которую готове виконавчий комітет організації. З огляду на поточну специфіку, цьогорічна сесія відбувається в режимі відеоконференції, а головною темою є пандемія коронавірусу.

Цього року десятки країн світу приєдналися до проекту резолюції Всесвітньої організації здоров'я, яка вимагає провести незалежне розслідування походження коронавірусу, повідомляє Bi-Bi-Si Ньюс Україна. Проект ініціювала Австралія. Як повідомляє австралійська газета «Сідней Морнінг Геральд» із посиланням на джерела серед дипломатів, від самого початку документ підтримали 62 держави, зокрема, ЄС, Велика Британія, а також і Україна. А станом на вчора, тобто на початок роботи Всесвітньої асамблії, вже 116 з 194 держав-членів приєдналися до підтримки резолюції. Голосування мало відбутися на онлайн-засіданні асамблії вже у понеділок. Для ухвалення треба зібрали голоси двох третин членів, тобто 129 країн.

Проект резолюції не називає місце, звідки почалася пандемія, але вимагає від ВООЗ визначити «зоонозне джерело (те, що походить від тварин. — Ред.) вирусу і шляхи його поширення серед населення, зокрема, можливу роль носіїв-посередників». Така масштабна підтримка резолюції може ізолювати Китай, який

■ ХТО ВІНЕН?

Китай під прицілом слідства

Десятки країн світу вимагають розслідувати походження коронавірусу

раніше відхилив можливість проведення незалежного розслідування, назвавши такі спроби «політичною маніпуляцією».

А політика в такому, здавалося б, неполітичному питанні таки присутня. Очільниця МЗС Австралії Меріс Пейн назвала зростаючу підтримку проєкту «перемого міжнародної спільноти та Австралії». Минулого тижня Китай запровадив нові мита на австралійську яловичину та ячмінь. Тобто резолюція є маленькою помстою Китаю в рамках торговельної війни. У свою чергу, речниця Європейської служби зовнішньої дії Вірджинія Батту-Хенріксон зазначила, що Євросоюз має намір домогтися консенсусу щодо такого розслідування: «Нам потрібна підтримка всіх основних гравців, а Китай — один із них».

Стосовно ж України та десятків інших країн, які підтримали резолюцію, то їхню роль можна описати влучним українським прислів'ям: «Коня підковують, а жаба й собі лапу простягає». Запропонована Австралією резолюція є частиною так званої «нової холодної війни», породженої «торговельними війнами» з Китаем. Якщо раніше роль головного лицедія світу відводилася Росії, то тепер намагаються демонізувати Китай. ВООЗ

запевняє, що коронавірус не створили в лабораторії китайського міста Ухань, а адміністрація президента США Дональда Трампа натякає, що він «втік» саме звідти. Ніхто не говорить, що китайська держава є невинним янголятком, але приписувати їй бездоказово новий злочин також не варто.

Американські дипломати наполягають на жорсткішому формулюванні, що закликало б розслідувати походження віrusу, починаючи саме з Китаю, звідки він і розпочав свою «переможну ходу» планетою. Раніше президент США Дональд Трамп і держсекретар Майк Помпео неодноразово звинувачували Китай у приховуванні інформації про віrus, що, на їхню думку, стало однією з причин глобальної пандемії. У Пекіні такі заяви Вашингтона нарахалися на різку критику. І тепер ініціатива провести розслідування викликала різкий осуд Пекіна, який звинуватив Австралію, що першою озвучила цю ідею, в політичній атакці на Китай.

Якою б не була правда, але світ має дізнатися для попередження подібних пандемій у майбутньому. І хоча б з цієї точки зору, ініціатива Австралії, незалежно від її підтексту, заслуговує на підтримку. ■

Олег БОРОВСЬКИЙ

■ СУСІДИ

З приватного життя лелек

Спостереження за птахами дає розраду в часи карантину

стовпі в кожному подвір'ї, бо вони приносять родині удачу. А батьки попереджали дітей, що лелека за знищено гніздо спалює хату, приносячи жарину і кидаючи її на стріху. На жаль, таке багатовікове мирне співіснування зазнало змін. І через здичавіння людей, які вже не вважають цих величних птахів берегинями осель, і через осушення боліт, з яких птахи живилися, і че-

рез надмірне використання на полях отрутохімікатів, від яких ті гинуть. Ініціатива мешканця Київщини, який зняв із дрона життя лелек, заслуговує і схвалення, і ... осуду. Бо дрон може потривожити, налякати птахів під час висиджування потомства.

Більше заслуговує на увагу загальнопольська ініціатива спостереження за приватним життям птахів із безшумних

відеокамер, які встановлюють над гніздом ще до повернення господарів. Цей проєкт став захоплюючим, релаксуючим видовищем для тисяч людей. Лічильники відвідувань свідчать, що за життям птахів стежать люди з усього світу. Сайт <http://bocianyonline.pl/> демонструє живі відео з десятків камер у Польщі, які ведуть постійний репортаж безпосередньо з лелечих гнізд. ■

Ірина КИРИЧЕНКО

■ ГЛАС НАРОДУ

Дослідження Київського міжнародного інституту соціології та російської недержавної дослідницької організації «Левада-Центр» із приводу українсько-російських відносин показало, що частина українців сприймає російське населення безвідносно до російської влади та російської армії, а отже, ставиться до росіян краще, ніж ті — до українців. Проте росіяни вже добре усвідомили українську незалежність. Говоримо про це з генеральним директором КМІС, доктором соціологічних наук, професором Володимиром Паніотто.

«Про Україну — або погано, або нічого»

■ Соціологи «Левада-Центр» зазначають, що після суттєвого підвищення у вересні 2019 року рівень позитивного ставлення жителів Росії до України повернувся до значень, звичних для 2014—2018 років. Із чим пов’язаний такий спад? Зарах дуже добре та в основному добре до України ставляться 41% росіян.

— У вересні 2019 був певний сплеск позитивного ставлення росіян до України, 54% росіян позитивно ставилися до України. Це був унікальний випадок за весь час спостережень (тобто з 2008 року), коли росіяни краще ставилися до України, ніж українці до Росії (утім, різниця незначуча).

На думку експертки «Левада-Центру» Карини Піпії, суттєву роль тут відіграв фактор перемоги Зеленського і надії росіян на те, що це приведе до покращення стосунків. У мене була також гіпотеза, що тут могли бути і прямі вказівки керівництва Росії щодо інформаційної політики ЗМІ, щоб полегшити перемовини з новим керівництвом України. Наприклад, Путін заявляв, що ЗМІ не повинні давати негативну інформацію щодо України. Але мої московські колеги не підтвердили зміну політики російських ЗМІ, вони продовжували активно формувати негативне ставлення до України. До того ж виступ Путіна відбувся після проведення дослідження. Так чи інакше, але росіяни побачили, що зміна керівництва України не привела до суттєвої зміни зовнішньої політики України щодо Росії, і їх ставлення повернулося до того рівня, який був до цього.

■ Чому Україна краще ставиться до Росії, ніж Росія до України, хоча її ставлення і повільно змінюється? Зарах дуже добре і в основному добре до Росії ставляться 49% українців.

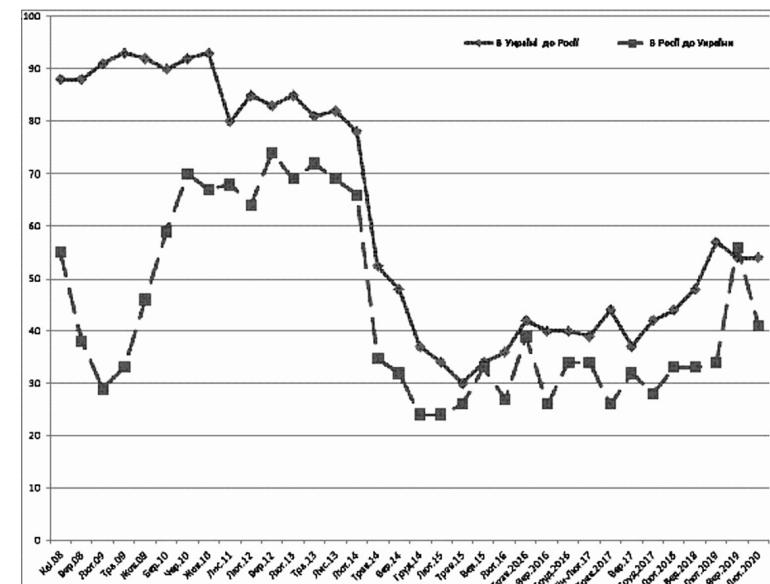
— З чим це може бути пов’язано? Можу висловити лише гіпотези. Позитивне ставлення українців до Росії з 2008-го (а швидше за все, і раніше) до 2013 року можна пояснити природним ставленням до братнього (в хорошо-му сенсі цього слова) народу, який в історичному життєвому досвіді більшості українців усе ще був народом тієї ж країни. У цей період 15—20% населення України хотіло об’єднання з Росією в одну державу, а інші підтримували незалежність України, але

«Україна виборола свою незалежність у свідомості росіян»

Соціолог Володимир Паніотто — про тенденції у відносинах між обома народами

Володимир Паніотто.
Фото з сайту [glavcom.ua](#).

Динаміка добого ставлення населення України до Росії та Росії до України

70% хотіло спеціальних відносин з Росією без віз і митниць. У 2008 році різні політичні сили в Україні зайняли різну позицію щодо російсько-грузинської війни, ЗМІ, які належать різним олігархам, давали різну оцінку подіям, що відбуваються, тому населення України в цілому не стало міняти своє позитивне ставлення до Росії.

Гіпотези стосовно населення Росії мені сформулювали складніше, вони базуються на консультаціях із моїми московськими і пітерськими колегами і полягають ось у чому. На відміну від українців, для

ним джерелом інформації. Наскільки мені відомо, опозиційні телевізійні канали майже відсутні в щоденному телеперегляді переважної більшості росіян, а інші канали з багатьох питань (в тому числі геополітичних) керуються з єдиного центру. Відомий російський журналіст Євген Кисельов, який працював у Росії до 2009 року (він був генеральним директором НТВ), говорив, що головний принцип подачі новин про Україну нагадував принцип розмов про небіжчика, але тільки навпаки — або погано, або нічого.

«Протягом усього періоду спостереження українці ставилися до Росії краще, ніж росіяни до України».

росіян через багато різних причин цінністю є приналежність до Великої країни, Україна повинна бути частиною цієї країни, процес розпаду СРСР і утворення незалежних держав не розглядається, зокрема, як створення незалежних держав — Україна та Росія, а як відокремлення України від Росії. Якщо українці відділилися від Росії, то вони у свідомості більшості росіян якоюсь мірою «зрадники», тому ставлення до них із 1991 року гірше, ніж ставлення українців до росіян (а ставлення до громадян, як буде видно нижче, домінує у ставленні до країни).

Другою причиною «нерозділеного кохання» може бути цілеспрямована робота засобів масової інформації, перш за все, телебачення. Таким чином, протягом усього періоду спостереження українці ставили

Крах позитивного ставлення українців до Росії почався після анексії Криму і продовжився після початку війни на Донбасі, до березня 2015 роки тільки 30% українців мали позитивне ставлення до Росії. Однак після закінчення активних військових дій позитивне ставлення українців до Росії поступово відновлювалося, і до вересня 2018 року 48% українців позитивно ставилися до Росії. Водночас ставлення росіян до України після анексії Криму також погіршилося (мінімум становив 24%). Однак навіть після закінчення активних бойових дій ставлення росіян до України істотно не поліпшилося. Можливо, це теж пояснюється цілеспрямованою роботою ЗМІ, перш за все, телебачення. Таким чином, протягом усього періоду спостереження українці ставили

ся до Росії краще, ніж росіяни до України.

Час від часу ми запитуємо не тільки про ставлення до Росії, а також окремо про ставлення до росіян і до керівництва Росії. Останнє також дослідження було у лютому 2019-го. У цілому до Росії тоді позитивно ставилися 57% українців. При цьому до росіян позитивно ставилося 77% українців, тоді як до керівництва Росії ставлення було різко негативне, лише 13% українців ставилися позитивно. Таким чином, позитивне ставлення українців до Росії, в основному, пов’язане з позитивним ставленням до росіян (так само і позитивне ставлення росіян до України пов’язане з позитивним ставленням до українців).

«Усе залежить від того, чи буде продовжуватися війна»

■ Серед російського населення збільшується підтримка думки про безвізові відносини з Україною. Думка жителів України щодо цього питання є більш стабільною. Так, за відкриті кордони, без віз та митниць, виступають 56% росіян та 48% українців. Що, на вашу думку, сприяє такому прагненню росіян до вільних кордонів із нашою державою? При тому, що закриті кордони між державами як норму вбачають 26% росіян та 40% українців. А ідею об’єднання країн позитивно сприймають 15% росіян та 5% українців.

— Добре вже те, що лише 15% росіян підтримують ідею об’єднання з Росією, можна сказати, що Україна виборола свою незалежність у свідомості росіян. Вони змирилися

з незалежністю України (на відміну від іхнього керівництва). А от що стосується кордонів і митниць з незалежною Україною, то більшості людей в Росії це не подобається. Люди взагалі не люблять кордони та митниці. Це незручно, займає час, іноді принизливо.

І в Україні теж половина населення не хоче віз та митниць з Росією. Із чим це пов’язано? По-перше, багато українців мають родичів та друзів в Росії, по-друге, певна частина українців їздять в Росію (точніше, їздили до карантину) на заробітки. І по-третє, у багатьох українців є бізнес-зв’язки і торговельні зв’язки з Росією. Не бачив статистику за цей рік, а от на початок 2019 року Росія займала перше місце серед торгових партнерів України.

■ Яким є ваш прогноз щодо російсько-українських відносин під час війни на найближчі майбутні роки? І чи взагалі є майбутнє у цих відносин?

— Все залежить від того, чи буде продовжуватися війна. Російські соціологи кажуть, що в Росії громадська думка керована і тому, якщо треба, то можна швидко сформувати позитивне ставлення до України. Що ж до України, то мене, чесно кажучи, здивувало покращення ставлення до Росії в останні роки. Більшість населення України ставиться позитивно до росіян (неважаючи на їхню підтримку путінської політики) і негативно — до керівництва Росії. Припинення війни і зміна керівництва Росії може привести до покращення стосунків. ■

■ ДИЛЕМА ЕКСПОРТУ

Заборонити чи заробити?

В Україні хотуть додатково зменшити обсяги експорту зернових, аби захистити внутрішній ринок. Тим часом нестача їжі на світових ринках може зіграти на руку нашим аграріям

Олег ГАНСЬКИЙ

Карантинний 2020 рік вносить певну турбулентність в український сільськоступницький бізнес: аграріям хочуть обмежити експорт, аби утримати від підвищення внутрішні ціни на збіжжя. І, відповідно, не допустити подорожчання хліба, що має велике соціальне значення на етапі виходу України з карантину. З іншого боку, експерти наразі не можуть остаточно зрозуміти, яким буде світовий попит на зерно. Особливо, враховуючи, що традиційні покупці українського збіжжя — країни з нестабільною економікою, яка може додатково постраждати від пандемії. Тим часом аналітики заявляють: в АПК України є шанс додатково заробити під час пандемії.

Мірошники: хліба на всіх не вистачить!

Українські мірошники і пекарі вже другий місяць просять уряд обмежити експорт зерна, щоб не допустити зростання цін на хліб, посилаючись при цьому на іноземний досвід: зокрема, Казахстан уже запровадив обмеження на експорт круп і борошна, на черві Росія, яка хоче встановити експортні квоти. Відповідні звернення галузеві асоціації скерували на ім'я президента України Володимира Зеленського, прем'єр-міністра Дениса Шмигала, міністра розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства.

Головний аргумент — на внутрішньому ринку зерна складається критична ситуація, тільки за останні десять днів на початку карантину середня ціна на пшеницю другого і третього класу зросла на 400-500 гривень за тонну. Як прогнозується, таке подорожчання призведе до подорожчання борошна всіх сортів на 500-600 гривень за тонну. А ось кількість борошно в собівартості хліба становить понад 40%, то...

Іншими словами, українців на виході з карантину може очікувати суттєво дорожчий хліб. Відсотків на 20-25%. Що може вдарити по кишенях соціально незахищених верств населення, які кілька місяців сидітимуть без заробітків. Тим паче що попит на хліб і хлібо-булочні вироби в роздрібних мережах, особливо на першому етапі карантину, зріс на 30-40%. Існує ще й додатковий фактор ризику — через аномально теплу зиму Україна отримає суттєво нижчий урожай зернових, ніж планували. Так, Міністерство економічного розвитку прогнозує: цьогоріч селяни зберуть збіжжя на 20% менше, ніж очікувалося раніше. Усе через дефіцит вологи та економічні фактори, спричинені пандемією коронавірусу. Отже, аграрії зможуть зібрати 60 млн тонн зернових і зернобобових культур.

Українські мірошники навіть заявили: вони готові надати детальні пропозиції щодо механізму регулювання питання вітчизняного зернового експорту до національного антикризового штабу з протидією пандемії. Чи довідісти про власні ідеї на будь-якій іншій оперативній платформі діалогу виробників і влади. Вони б'ють на сполох: мовляв, переробники готові купити зерно, але ніхто не хоче продавати, адже всі чекають більшої ціни... Тим паче, зазвичай, коли починаються весняні польові роботи, на ринку зерна суттєво зростає пропозиція, що штовхає ціни донизу. Але навесні 2020 року мали зовсім іншу ситуацію.

Аграрії: треба продавати, поки ще купують!

Виробники зерна згадують, що вони є одними з найбільших джерел надходження до України валюти, та

Золоте наше зерно.

справедливо зазначають: будь-яка заборона експорту може завдати суттєвої шкоди цій галузі. Що є небезпечно вже тим, що ця галузь, по суті, годує цілу країну: аграрний експорт приносить щорічно близько 40% усіх валютних надходжень в країну. Торік, наприклад, виробники зерна принесли економіці України близько 9,6 млрд доларів. В Українській зерновій асоціації навіть заявили: заборона експорту зернових позбавить країну величезних доходів і викличе колосально руйнівне «циунамі» для всієї економіки держави. Що, знову ж таки, може мати руйнівні наслідки для держави, знекровленої пандемією. Виробники збіжжя при цьому заявляють: плануючи обсяги експорту, вони не збираються повністю спустошити комори і створити у країні дефіцит продовольства. Адже вони уважно стежать за ситуацією і готові зробити свій внесок у відстеження загроз для продовольчої безпеки країни.

У своїй офіційній заяви Українська зернова асоціація заявляє: вона не бачить передумов для визначення, зокрема, граничного обсягу експорту кукурудзи вріо 2019-2020 маркетингового року та підписання відповідного додатку до Меморандуму між Міністерством економіки, торгівлі та сільського господарства України та бізнес-assoціаціями про узгодження позицій на ринку зерна. Адже, за їхніми словами, жодних передумов для дефіциту кукурудзи на внутрішньому ринку немає. Торік, як стверджують в УЗА, Україна отримала рекордний урожай кукурудзи — 35,2 млн тонн, а в нинішньому році врожай кукурудзи може сягнути нового рекорду.

Експорт же кукурудзи не перевищує 26 млн тонн, при цьому темпи експорту скорочуються. До того ж ситуація на ринку склалася така, що українська кукурудза дорожча за продукцію конкурентів з Аргентини та Сполучених Штатів майже на 25-30 доларів на тонні, відтак аналітики очікують подальшого спаду темпів експорту. А тому замість обмеження експорту аграрії пропонують прискорити його, щоби встигнути продати залишки врожаю, поки міжнародні ціни перебувають на досить пристойному рівні. Тим паче, що ціни на врожай нинішнього року будуть значно нижчими, та й зберігати кукурудзу значно важче й дорожче, ніж інші зернові культури. Для України ж додаткові валютні надходження дадуть додаткові мож-

ливості тримати «монетарну оборону» в кризовий час.

Не повторити сумний досвід 2003 року

Експерти ж намагаються примирити виробників і переробників, зазначаючи: влада, перед тим як ухвалити рішення, має правильно прорахувати баланс. За даними генерального директора Центру аграрних реформ Любові Молдаван, примхливий, із точки зору погодних умов, 2020 рік ставить перед аграріями серйозні виклики. «За моїми даними, південні України засіяли яровими, але на озимі культи ту поглядають з тривогою. Тому дуже важливо, щоб на полях з'явилася волога, відсутність весняних дощів створює напругу для аграріїв. Тому сьогодні при продажу хліба урядовим структурам варто згадати, як робили старі господарі. Якщо рік починається не дуже, то щоб не шукати за кордоном запаси і не платити втридорога, варто порахувати, як це було в 2003 році, коли Україна експортувала зерно попереднього врожаю, а сама імпортувала за значно вищою ціною», — сказала вона.

Виробникам експерт радить пристосуватися до умов: якщо одна культура приносить низький урожай, то варто думати, чим зайняти землю до кінця осені, щоб мати ще якусь виручку. Адже, за їх словами, якщо навесні не засіяти, то виробник матиме гірші наслідки цього кроку. Щоправда, пізніше, адже і світовий товарообіг сьогодні уповільнений: менший запит на енергетику, на інші культури, на трудові ресурси, сповільниться міграційні потоки. «Так спокійно, як ми вели себе багато років, вже поводитися не можна», — резюмувала експерт.

У Мінекономіки ж після підписання Меморандуму з зернотрейдерами про незнижуvalні запаси, запевнюють: для внутрішнього споживання зерна вистачить! Хоча б тому, що вказані у документі обсяги запасів — 8,2 млн тонн пшениці — це вдвічі більше, ніж рік тому.

Тим часом, на думку влади, попит на зернові та олійні культури в Україні за період карантину через пандемію не зміниться. «Зокрема, на зернові та олійні попит не зменшився ні на внутрішньому, ні на зовнішньому ринках», — сказав заступник міністра розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства України Тарас Висоцький, зазначивши, що назагал карантин не вплинув на діяльність аграріїв, хоча виникали певні незручності в логістиці, засобах захис-

ту та стабільності каналів реалізації продукції.

Не зменшується наразі й обсяг експорту. За даними Державної фіскальної служби, обсяг експорту зернових культур з України на перші числа травня становив майже 50,9 мільйона тонн, що на 8 мільйонів тонн вище від показника минулого року. За цей час експортувано понад 19 мільйонів тонн пшениці вишого класу, що на 4,74 мільйона тонн вище торішнього обсягу.

А от ціни на світових ринках і справді падають. Такі дані, зокрема, наводить ФАО — продовольча і сільськогосподарська організація ООН. Головна причина — зниження попиту, оскільки через карантин закріті підприємства громадського харчування. Саме вони були головними споживачами непереробленого продовольства: це зерно, м'ясні туші, сирі овочі. Але при цьому люди у світі менше їсти не стали. А це значить, що вже в найближчі місяці процес піде назад. Тобто їжа подорожчає, як тільки почнуть закінчуватися її запаси.

Що ж стосується фінансового стану експортерів, то їхній прибуток наразі зростає, хоча й середня ціна на товар падає: відбувається це завдяки зростанню обсягів. Адже чимало країн, що імпортують продовольство, почали купувати його більше, створюючи запаси.

Погоджується із таким твердженням і аналітик Олександр Охріменко. «На відміну від інших країн, експорт яких постраждав від епідемії, Україна вже зробила: за три місяці експорт зрос за рахунок аграрного сектору, на який у грошей припало більше 50% обсягів», — сказав він. — Більше у нас купували за кордоном не тільки зерна, а й соняшникової олії. А це значні доходи від податків до держбюджету».

А от надалі ми зможемо навіть заробити. Міжнародні аналітики очікують зростання цін на основні продукти харчування та їх дефіцит. Така тенденція насамперед може виникнути в африканських країнах: Кенії, Сомалі, Танзанії, Уганда, Ефіопії і Південному Судані, де на додачу до коронавірусу почалося нашестя сарані. Відтак у державах-експортерах продовольства можуть виникнути додаткові можливості заробити. При цьому, як вважають експерти, у найбільш вигідній ситуації опиняться ті продавці, які працюють у нижньому ціновому сегменті. І продають не готову продукцію, з високим ступенем переробки, а сировину. І це — чи не вперше у нашій історії — дає додаткові шанси для України, враховуючи недостатній розвиток нашого переробного сектору. Адже від ситуації на світових ринках, як передбачається, можуть виграти виробники і експортери сировини, а галузі з високим ступенем переробки — м'ясна, молочна, плодоовочева та кондитерська — можуть постраждати.

■ ТІЛЬКИ ЦИФРИ

Скільки і чого вирощують українці?

У 2014 році посівна площа зернових і зернобобових культур в Україні становила 14,8 млн гектарів. Упродовж наступних двох років вона трохи скоротилася: у 2015 році було посіяно значно менше вівса, жита і кукурудзи. Рису й пшениці, навпаки, посіяли більше. У 2016 році площа посіву пшениці й проса зменшилася, а гречки — зросли.

У 2017-2019 роках посівні площи в Україні суттєво розширилися: аграрії стали більше вирощувати пшениці, проса та кукурудзи. Значно скоротилися площи, виділені під гречку: у 2018 році — на 42,6%, торік — на 40,1%. Рису та жита в минулому році теж засіяли менше. Торік було зібрано 69,1 млн тонн зернових і зернобобових. Це на 14,4% більше, ніж за рік до того. У 2018 році рівень врожайності основних культур зрос.

Торік зросла врожайність практично всіх видів сільськогосподарських культур, крім жита, гречки й рису. Найбільше постраждала гречка, аграрії зібрали 0,09 млн тонн, що на 38,5% менше, ніж у 2018 році. Хоча і раніше врожайність цієї культури в Україні була невисокою. Зросла врожайність проси.

Цьогоріч, за попередніми прогнозами експертів, врожайність пшениці може скласти 25,5 млн тонн, кукурудзи — 35,7 млн тонн, ячменю — 7,5 млн тонн, жита — 0,4 млн тонн, вівса, проса і гречки — по 0,1 млн тонн, рису — 0,06 млн тонн.

Ганна ВОЛКОВА
Полтава

Зранку на лавочці біля будинку, на сонечку неспішно п'ємо каву. Мій співрозмовник — 49-річний Олександр Андрусенко — власник однієї з перших у Полтаві домашніх сонячних електростанцій, який почав продавати надлишки енергії державі. І я ловлю себе на думці, що, поки ми з ним насолоджуємося прекрасною весняною погодою, йому капають гроши на банківський рахунок. Що називається, з повітря. А вся його домашня техніка «живиться» сонцем...

«Якщо з'явиться більше «зеленої» енергії, то теплові станції, що працують на вугіллі, змущені будуть зменшити свої потужності»

Останній раз ми зустрічалися з Олександром майже чотири роки тому. До переселенця з Сімферополя, який збудував у Полтаві домашню електростанцію на сонячних батареях, тоді багато журналістів приїжджали. Він розповідав, що першої зими у придбаному будинку доводилося мерзнути, оскільки опалювальна система була несправна.

Дублянщина, де живе Олександр із дружиною і двома синами, — сектор приватних забудов. Його сім'я, виїжджаючи в 2014 році з окупованого Криму, вибрала цей район невипадково. По-перше, він був порівняно недорогий, а по-друге, чоловік мріяв про власний клаптик землі, щоб розвивати альтернативну енергетику. Цим він почав займатися давно. Перші сонячні панелі робив самостійно. «Недарма ж у гуртку юних техніків навчався», — пояснює. — Навіть чемпіоном Криму з радіоспорту («полювання на лисиць») був». Оскільки їхня квартира була на останньому, п'ятому, поверсі «сталінки», Олександр використовував дах для розташування на ньому кустарних сонячних батарей. Він інші тоді зрозумів, що хотів бі далі розвиватися в цьому напрямі. Тому вимушенні переселення стало для нього можливістю втілити давню мрію.

З тих пір, як ми бачилися востаннє, його «сонячне господарство» значно розширилося. До панелей, установлених на наземній металевій фермі, додалися сучасніші, що розмістилися на дахах господарських споруд.

Свою енергетичну незалежність я почав із того, що продав автомобіль і позичив грошей у друзів, — каже Олександр. — Вартість обладнання, необхідного для виробництва 10 кВт, обійшлася мені тоді в 10 тисяч доларів (сьогодні ціна на нього істотно впала). Нині потужність моєї станції становить вже 15 кВт.

Отримувати енергію сонця — задоволення не з дешевих. Скажу лише, що з боргами я досі розраховуюся. Понадто і тому, що прибуток від продажу державі електроенергії вкладав у нарощування потужності своєї станції. Хоча для «домашніх» грошей її окупність часто далеко не на першому місці. До того ж не в усіх є кошти, тому багато хто запускається по мінімуму, як мій сусід. У нього станція на шість кіловат. Однак має добавку до сімейного бюджету 3-4 тисячі гривень щомісяця.

■ Скільки сьогодні в Україні приватні, які подають у загальну мережу альтернативну енергію?

— Близько дев'яти тисяч. Вони розкидані по всій країні, тому не перевантажують електромережу, тобто не вкідають одразу велику кількість енергії в мережу, бо в різних місцях в один і той самий час сонячне освітлення буває різним. Енергії потрібно рівно стільки, скільки її споживають. Якщо з'явиться більше «зеленої» енергії, то теплові станції, що працюють на вугіллі, змущені будуть зменшити свої потужності. Ось це найважливіше в розвитку альтернативної енергетики.

■ Гадайте, який галас зчинився на весні минулого року, коли парламентарі заговорили про скасування існуючих доті норм з установки домашніх електростанцій. Найбільше народ обурювався забороною встановлювати сонячні панелі на земельних ділянках.

— Якби були внесені зміни в Закон «Про альтернативні джерела енергії» у тому вигляді, в якому вони пропонували

■ ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Гроші з неба

Переселенець із Криму принципово відмовився від споживання газу, щоб не фінансувати країну-агресора

ліся спочатку, то зелена енергетика в Україні отримала б колосальний удар. До речі, тільки завдяки «сонячникам» і прихильникам вітрових станцій вдалося відстояти право громадян України використовувати землю для розміщення на ній сонячних і вітрових станцій. Законопроект писався людьми, далекими від розуміння цих проблем. Припустимо, положення про те, що сонячні електростанції повинні бути капітальними спорудами або ж бути встановленими на них, не ґрутувалося на юридичних нормах. Тому що в жодному архітектурному класифікаторі не прописано, що таке капітальна споруда.

Народ справедливо побоювався, що доведеться переоформлювати документи і шукати якісь рішення проблеми, що виникла. Відкрився б прямий шлях до корупції. Питання залагоджували через обленерго і БТІ, куди заносили б гроши, або просто через махінації. Тож альтернативники об'єдналися через соціальні мережі, створили громадську організацію, вийшли на Міністерство палива та енергетики, запропонували свої правки. Ну, якщо тверезо розсудити, це вибір господаря землі: картоплю на землі вирощувати чи встановлювати електростанцію (що, до речі, можна робити паралельно). Ми відстоювали цей вибір. У новій редакції закону, який президент підписав 6 серпня минулого року, скасовані обмеження для домашніх сонячних і вітрових електростанцій.

■ І що тепер?

— Документом визначено порядок розрахунку рівня зеленого тарифу для всіх приватних домогосподарств, у тому числі енергетичних кооперативів, без конкретизації вимог щодо місця їх розташування. Це дуже важлива норма. Адже зелену енергію виробляють і вітряки, які встановлюють на землі. На їх установку теж тепер не треба брати дозвіл. Крім того, збільшено норму вироблення електроенергії для приватних станцій від 30 до 50 кВт.

■ «Власникам домашніх електростанцій в Україні без кінця намагаються ставити палиці в колеса»

■ Однак останнім часом основною проблемою на ринку електроенергії називають високий зелений тариф. Він і справді у нас найвищий серед країн Європи?

— Міф! У європейських країнах ціна зеленої енергії сягала спочатку 0,34 євро за 1 кВт. В Україні у виробників купують її за 16 євроцентів (у нас оплата прив'язана до євро валюти), що на сьогодні складає трохи більше чотирьох гривень. Але ж мало хто говорить про те, що з цієї суми зникається 19,5 відсотка податків. А в ціні, яку населення і промислові підприємства віддають за спожику електроенергією, частка «домашніх» в одному кіловаті становить усього 0,8 (!) копійки. Насправді власники домашніх електростанцій в Україні (зувахте, це не вважається бізнесом) виробляють не так багато, оскільки їм без кінця намагаються ставити палиці в колеса.

До речі, високі тарифи за зелену енергетику держава платить як компенсацію, а не як заробіток. Дай бог, скоро дотягнемо до рівня середнього енергоблоку однієї вугільної станції. Якщо хоча б один із них буде закритий, повітря стане чистішим. Між іншим, у Франції в 2022 році закриють останні чотири вугільні станції. Нам інше дуже далеко до Європи в цьому плані. У нас, на жаль, у кожному обласному центрі є ТЕЦ, що працюють на вугіллі.

Тим часом у світі намітилася тенденція до здешевлення енергії природи. Найдешевша вона наразі в Об'єднаних Арабських Еміратах і Китаї. А Домініканська Республіка й Данія повністю перейшли на використання чистої енергії, отриманої від сонця, вітру, води і землі.

Та сама домашня електростанція.

Фото автора.

■ Чи впали ваші доходи під час вимушенного карантину?

— Малі виробники чистої енергетики Полтавщини і ще двох областей не отримують грошей із лютого. Так що поки мене го-дуде дружина.

■ Чому так?

— Ми стали заручниками господарських розборок між місцевими енергозбутами й оператором системи передачі «Укренерго», які у визначеніх пропорціях купують зелену енергію. Після введення в експлуатацію значної кількості виробничих потужностей сонячних електростанцій (за минулій рік вона подвійлась) на них збільшилося навантаження, і тепер у Києві говорять, що «Полтаваенергозбут» заборгував їм кошти й він має сам розраховуватися з виробниками, а в Полтаві кивають на столицю й кажуть, що звідти не дають грошей. Тому будемо подавати позови в суди.

■ А ви думали, виробники зеленої енергії грабують народ і гроши лопатою гребуть?

■ Скільки в середньому ви маєте?

— Тисяч десять гривень на місяць, із квітня по жовтень, що мене цілком влаштовує. Решту часу, коли вироблення менше за споживання, доводиться економити на електроенергії.

■ Як узагалі вибудовуються відносини між виробниками зеленої енергії і державою?

— Зазвичай за кордоном держава купує у споживачів усю енергію, а потім продає її за вищою ціною, а купує за нижчу. У нас же держава оплачує тільки сальдо: із загальної кількості виробленої енергії автоматично віднімається спожиця. Різниця між цими цифрами і є мій «профіт». Але це не заробіток, а компенсація витрачених коштів на будівництво станцій. За моїми підрахунками, моя невелика домашня станція окупиться лише через сім років. Чекати залишилося ще три з лишком роки.

■ У ситуації, яка склалася сьогодні на ринку електроенергії, коли зупинилися підприємства — їх основні споживачі, виними в Україні чомусь називають «сонячників». Мовляв, через них зростає ціна енергії, а дешеві виробники (atomni elektrostantsii) змущені зменшувати потужність своїх енергоблоків, а то й зупиняти їх. Експерти заговорили про наймасштабнішу за часів незалежності енергетичну кризу.

— Насправді проблему слід шукати в монополізації ринку олігархами і в пере-

хрестному субсидіюванні промисловості й населення. Якби у квітні, як передбачалося, відкрилися аукціони з продажу зеленої енергії, то це поставило б усіх виробників в однакові прозорі умови і розмови про несправедливі тарифи не виникло б.

А загалом ціни на електроенергію для населення мають бути такими ж, як і для промисловості. У перспективі вони мають стати ринковими і формуватися без участі держави.

Поки що уряд заявив, що до кінця року тарифи для населення залишаться незмінними.

■ Олександре, як ви гадаєте, чи може статися ретроспективний перегляд зелених тарифів? Тобто, зниження ціни за-купівлі.

— Не думаю, що це можливо. Адже нові промислові станції і так продаватимуть зелену енергію на аукціонах за нижчу ціною. А для побудованих раніше встановлені тарифи замороженні до 2030 року. Закон, як відомо, зворотної сили не має. Колись в Іспанії спробували урізати виплати власникам, знизивши заднім числом тарифи. Іспанці пішли в суди й виграли їх. Державі з урахуванням штрафів ця ініціатива коштувала в два-три рази дорожче. Ніякої економії не вийшло, а імідж країни постраждав.

■ «Житло обігріваємо теплим повітрям, узятим із... повітря»

Будинок Олександра Андрусенка — радіомеханіка, звукооператора, актора і музиканта — вже давно енергетично майже незалежний.

— Моя сім'я мало залежить від купівлі енергії на стороні, і це дуже зручно, — проводить екскурсію по своєму господарству Олександр. — Скажімо, коли у всіх в окрузі пропадає світло, у нас воно є. Але якщо немає сонця й енергія не виробляється в потрібній кількості, ми її споживаємо із загальної мережі. За квітень, наприклад, спожили 90 кіловат. При цьому, звичайно, лампочки в нашому будинку економії. Найбільше наша сім'я потребує енергії в грудні, коли мало сонячних днів, — доводиться докуповувати її в енергозбуту. Електрику із загальної мережі беремо тільки в разі одночасної роботи кількох потужних електроприладів.

■ Чим узимку топите?

— Ось цей газовий котел, — показує Олександр, — стоїть тут, швидше, для меблів. Я його не вмикаю. Не хочу платити за газ, та ще й державі-агресору. Це моя принципова позиція. Вважаю, що кожен українець повинен прагнути бути незалежним від власної держави, а тим паче — від держави-агресора. Пам'ятаєте, кілька років тому уряд пропонував усім знищити температурну в житлових приміщеннях на один градус, щоб заощадити газ у масштабах держави? Це підштовхнуло мене і багатьох людей з мого оточення вирішити згадане питання кардинально. Що я зробив? Відмовився від споживання газу, купивши два теплові насоси (кондиціонери) за 15 тисяч гривень кожен, які відбирають низькопотенційне тепло з... повітря. Вони живляться від сонячної енергії і працюють як кондиціонери, але на обігрів. І поки температура взимку не опускається нижче 15

■ ГЕРОЯМ — СЛАВА!

Наш феномен

Українські добровольці — стовпи нашої державності

Степан ТРОХИМЧУК

Львів

«Навіть жінки з рогачами
пішли в гайдамаки...»

Тарас Шевченко

Добровольці — це свідома й активна еліта нації, яка без примусу, за велінням серця і совісті, бере на себе відповідальність за вирішення злободенних проблем громади, нації, держави. Заради свого народу, своєї країни доброволець готовий пожертувати своїм часом, статками, здоров'ям і навіть власним життям. Так було раніше, так є сьогодні. Українське суспільство в минулому було організоване в самодостатні громади, в яких кожен її член вірно виконував свої суспільні обов'язки, брав участь у її житті та захисті від диких кочових зайд. Ще у княжі часи, як це добре висвітлив Іван Франко у повісті «Захар Беркут», громадське ополчення змогло збройно протистояти татаро-монгольській навалі.

Світовим феноменом було українське коозацтво, яке в похмуре середньовіччя стало справжнім вогнищем демократії, самоорганізації, самопожертви і явищем, яке інші народи старалися наслідувати. Козаки впродовж трьох століть охороняли не тільки свої оселі, міста і села від непроханих гостей, а й усю країну в цілому. Крім того, в мирний час вони займалися сільським господарством, ремеслами, будували житло й укріплення, виготовляли неперевершенну зброю. У козацькі лави йшли найдостойніші, найхоробріші юнаки й чоловіки, які ставали сміливими й відчайдушними воїнами. Українці прославили їх у своїх піснях і думах, народних передказах і в мистецьких творах. Нашою славою є Байда Вишневецький, Іван Кривоніс, Іван Богун та сотні інших героїв.

Коли на початку ХХ століття назріла революційна ситуація, постало питання відновлення української державності, тисячі добровольців, юнаків та дівчат Галичини й усієї підросійської України створили військові формування під назвою Українські січові стрільці (УСС), які покрили себе невмиріщою славою не тільки як воїни, а й як творці стрілецької культури, особливо пісенної. Як нам не згадати славних Дмитра Вітовського, Олену Степанів, Михайла Гаврилка та багатьох інших героїв! Коли на наших землях палахкотіла війна двох хижих загарбників, добровольці та члени сільської самооборони створили легендарну УПА, армію без держави, яка стала на захист незахищеного народу. Ця армія не зазнала поразки, чинила гідний опір усім окупантам, особливо московським, стала легендарною. Ми повинні віддати шану Тарасу Бульбі-Боровцю, Роману Шухевичу, які з добровольців створили дієздатну і дисципліновану армію, що стала справжнім дивом і заздриєм для всього цивілізованого світу.

Коли Революція гідності змела злочинний режим Януковича і над зруйнованою ним Україною нависла смертельна загроза вторгнення путінських головорізів, першими на захист рідної землі стали добровольці. На базі майданних сотень були організовані боєздатні добровольчі батальйони. Власне, вони визволяли окуповані росіянами міста й села, прийняли на себе підступні удари регулярних російських частин під Іловайськом, проливши на рідину землю свою святу кров. Добровольці бились як леви, стали пострахом для окупантів. Поряд із такими видатними командирами, як генерал С. Кульчицький, М. Забродський, І. Гордійчук, геройзм і відвагу показали добровольці В. Сліпак, Є. Тальков, О. Міхнюк, С. Табала, Р. Аметов, які удостоїлися звання Героя України!

Опираючись на славну тисячолітню історію всенародного опору українців, маючи потужну армію пасіонаріїв, добровольців, волонтерів, ми дійсно стаємо нацією непереможених. Нехай же під їхніми ударами зникнуть із нашої священної землі путінські смертоносні привиди, запанує нарешті мир, злагода, суспільний спокій і добробут!

■ О. ТКАЧЕНКО
Городище, Черкаська область

Я, дитина війни, маю вже похилий вік, пережив багатьох керівників нашої країни — спочатку СРСР, а потім, з 1991 р., незалежної України, і хочу звернути увагу читачів на одну особливість: нам не щастило і не щастить на керівників держави, які б думали і дбали про простий народ, як це є у багатьох розвинених державах, особливо західних, де працюють закони, а хто їх порушує — несе відповідальність, де рівень життя значно вищий, ніж в Україні, бо працює промисловість, є сприятливі умови для розвитку сільського господарства, особливо фермерів. А не так, як у нас, де з приходом нових керівників держави знищувалися фабрики й заводи, а зараз добралися вже й до села...

Я народився у 1938 р. при тодішньому керівнику держави Йосипу Сталіну. До цього старше покоління пам'ятає штучний голод 1932-33 рр., який виник із його вини, коли активісти для виконання плану поставок у селян відбирали останнє, а держава забирала в колгоспах навіть посівний матеріал. Через таку сталінську політику вимириали мільйони людей, навіть траплялося людоїдство, а в цей час зерно вивозили за кордон, щоб продати за валюту. Мое ж покоління пам'ятає нововений голод 1947 р., коли нам, дітям, не дозволяли збирати на полі колоски, які потім догнивали на нивах від дощів.

У цей же період радянська влада руйнувала церкви, робила з них кромори та інші господарські будівлі, а

■ ЧИ НАМ ПОРОБЛЕНО?

Нє на тих ставимо

Українці так і не навчилися обирати собі керманичів

нам, учням, постійно говорили, писали в підручниках, що Бога немає. І ми вірили, хоча в цьому була не наша вина.

Після смерті Сталіна у 1953 р. я особисто чув виступ Микити Хрущова, у якому він розвінчував культ Сталіна, і для нас це був справжній шок, настільки ми були задурені його владою. За ним усі плакали, мов за рідним батьком... А потім прийшов «застій», коли за Брежнєва країна не розвивалася. Після його смерті були ще пенсіонери-керівники, які не проводили ніяких змін в економіці та політичному житті, а лише доживали свій вік при партійній годівниці. Запам'ятався мені й виступ Горбачова як нового керівника держави — всі з надією чекали якихось зрушень. Та єдине, чим ми йому маємо завдячувати, — це те, що Україна в 1991 р. нарешті здобула незалежність. До влади знову прийшов комуніст, хоч і український, — Леонід Кравчук. Українці вперто не хотіли змін і на чергових виборах обрали не В'ячеслава Чорновола (якого невдовзі вбили в автокатастрофі), а Леоніда Кучму — також комуніста. Його правління мені особисто запам'яталося ліквідацією Городищенського цукрового заводу, а зго-

дом і Вільшанського — все обладнання порізали й вивезли на брухт. Схожа доля чекала й на більшість цукrozаводів по всій Україні.

Але дало було ще «цікавіше»: жодна країна в світі не обрала б собі за президента двічі засуджену людину, іншими словами «зека», а ми обрали! Чим це закінчилося — бачив уесь світ: кров на Майдані, Небесна сотня, втеча президента з країни.

З великою надією на краще ми обрали президентом Петра Порошенка, але й цього разу наші надії не спровадилися: корупція процвітала, склади зі снарядами вибухали, розслідування як слід не проводилися.

Рік тому з такою ж надією на краще обрали президентом Володимира Зеленського. Але що вже насторожує нас, пересічних українців, так це недоліки в кадровій політиці, а також те, що за його мовчазної згоди парламент та уряд хочуть зруйнувати клас середніх фермерів, дозволивши скуповувати в одні руки тисячі гектарів землі, в той час як в усіх країнах світу ця норма складає від 300 до 500 га. І це незважаючи на протести фермерів по всій країні, зокрема і в нашему Городищенському районі. Бездарний уряд нищить сільське господарство в країні.

Шість років тому шахтарі Донбасу вийшли на мітинги з гаслами «Досить годувати всю Україну» і вимогами відділитися від держави, яка виплачувала дотації й субвенції на утримання збиткових вугледобувних підприємств, матеріальну допомогу сім'ям загиблих шахтарів. Намагання показати, до чого призвели такі вчинки шахтарів Абхазії і їхнє бажання відділитися від Грузії, зажити «своїм розумом», викликали лише озлоблення та агресивний спротив. Сьогодні шахтарське містечко Ткварчелі в Абхазії виглядає ось так, як на фото: закинуті штоліні, вибиті вікна, будівлі, що заросли ліанами й деревами, — мертві місто. Щось подібне відбувається і в українському шахтарському краї, який тимчасово окупували задурманені російською пропагандою сепаратисти, які не хотіли вчити уроки історії...

■ ПОЛІТПАРНАС

Світобудова

Федір ТИШКО

Люди добрі, обійтіться!
На землі є місце всім.
Збережіть себе, здружіться,
Щоб людський світ був живим.

Спередвіку знову й знову
Десь спалахує війна.

Нівечить світобудову,
А вона нас ще трима.

Не стріляйте, не вбивайте,
Не беріть на себе гріх.
Бог все бачить, пам'ятайте:
Землю дав він нам на всіх.

Не руйнуйте святу землю,
Під собою не паліть,
Щоб не стати їй людям нею.
Нам за краще на ній жити.

Будьте добрі, зупиніться,
Стримуйте свій апетит.
Людська кров — то ж не водиця,

Нею варто дорожити.

У вогні схід України,
До цих пір іде війна.
Гинуть люди вкрай потрібні.
Горе міри геть не зна.

Ну навіщо? Ну для чого
Руйнувати сусідський дім?
Було б краще, ради Бога,
Більш дивитись за своїм.

Не втихають в світі війни,
А пора б заборонити,
Бо для кожної людини
Більш властивий гуманізм.

■ ГЕОЛОГІЯ

Трускавецьке провалля

Чи можуть і за яких умов справдитися прогнози втрати курортом лікувальних джерел

Юлія ГАСІЙ

Міжнародний курорт Трускавець може стати епіцентром міжнародного скандалу. Таким є один із прогнозованих варіантів розвитку карстоутворення на Стебницькому родовищі калійної солі. Внаслідок розмивання підземними водами соляних пластів, у 2017 та 2020 роках тут стались два велики обвали землі по 1,0 млн тонн.

Мінералізована вода — у басейн Дністра?

Спрогнозувати вірогідність, місце та масштаб наступних обвалів можливо лише при наявності достовірних геофізичних даних, яких немає. Українські науковці не мають ні достатніх технічних можливостей, ні досвіду розв'язання подібних проблем: так буває, коли при розподілі бюджету депутати розглядають науку як тягар, а не як вигідну інвестицію.

А німецьку дослідницьку компанію K-UTEC, яка достатньо знайома зі Стебницьким родовищем (проводила власним коштом тут у 2010–2013 рр. серйозні дослідження в рамках Європейського проекту MAVUWU) і передбачила точне місце першого провалля, до вирішення проблеми не допускають. І зовсім із міркувань економії: німецькі геологи пропонують дослідити територію родовища за свої ж кошти.

Зеновій Варивода, кандидат технічних наук, член-кореспондент Академії гірничих наук України, директор Стебницького ДГХП «Полімінерал» з 1989 до 2001 рр. коментує: «Ми можемо припустити можливі сценарії розвитку цього явища. За найгіршими прогнозами, неконтрольований великооб'ємний обвал може спричинити потрапляння мінералізованої води у басейн річки Дністер, яка є майже єдиним джерелом прісної води для Молдови. Неприєдатними до пиття стануть і криниці місцевих мешканців. Обвали землі супроводжуються техногенним землетрусом. Землетрус в 6 балів і вище може спричинити деформацію водоносних горизонтів у регіоні Трускавця. В тому числі — до втрати курортом лікувальних джерел».

Надто тривожна перспектива, щоб вимовляти її вголос. Тож уся увага львівських екологів прикута до тріщин шляхового покриття дороги Дрогобич — Трускавець. Вирішують переносити інфраструктуру: водогін, ЛЕП, а це — мінус 23 млн

грн із держбюджету. Далі — дорога. Уряд обіцяв виділити на будівництво 250 млн грн. Розробленням і втіленням проєкту займається Служба автомобільних доріг України. Переносити дорогу вирішують попри с. Модрич — 100-200 метрів на захід від існуючої дороги. Проектно-кошторисну документацію складає недавно створена Київська проектна організація ТОВ «Сінк плюс міжнародна інжинірингова і консалтингова компанія», засновник якої працював раніше у САД у Львівській обл. Геотехнічне обґрунтування на будівництво дороги на закарстованій території надав Івано-Франківський інститут нафти і газу.

Про Укравтодор та Гірхімпром

Не всі науковці висновок франківців вважають адекватним: використовуваний в експертізі метод зондування не показує глибинних пустот, а єдиний доступний у нас метод експериментального буріння на глибину 200 м при проектуванні не використовували. Новозбудована траса може бути більш небезпечною, ніж існуюча. Або ж значно дорожчою від задекларованої суми.

Цю інформацію стурбовані науковці озвучують на екологічних «круглих столах», засіданнях екологічних комісій, форумах, шляхом листування — як об стіні горохом. Лише Укравтодор із деяким розумінням поставився до схвильованості науковців та ніби не заперечує внесення коректив до проєкту. Проте незабаром зареєстрував проєкт на порталі державних закупівель. Ціна на корективи та додаткове буріння в кошторис не закладена — 240 млн грн. Торги заплановано на 21 червня.

Задля емоційної рівноваги доказільно озвучити і найбільш оптимістичний сценарій Зеновія Вариводи: «Схоже на те, ще провалля 2017 р. утворилося внаслідок східних водопрітоків. 2020 р. — західних. В обох випадках обвали перекрили собою водопрітоки до рудника. Вода могла вже заповнити всі порожнини, але карстоутворення тільки призупинилось. Вода зі сторони Модрич до Рудника №2 текла двома підземними руслами. Звідси — дві тріщини дорожнього покриття. Інша ж товща землі під дорогою може бути її цілісною. Якщо це так, то відпадає необхідність перенесення дороги. Якщо є можливість, то можна перенаправити водяний потік із Модрич. Після цього вода

Уже були два велики обвали землі.

Фото надане автором.

перестане текти і утворювати карстити».

Отже, геологічні вишукування дозволять передбачити ймовірні катастрофи та, можливо, зекономити державний бюджет. Чому ж тоді не запросити німецьких дослідників? Може через побоювання, що причиною обвалів

німці визначать мокру консервацію соляної копальні. Тоді її автори з ВАТ «Гірхімпром» будуть вимушенні відповісти за свою некомпетентність. Або ж побоювання, що безпечнішим і вигіднішим виявиться варіант укріплення теперішньої дороги, а проєкт на 240 млн стане актуальним. ■

■ КОРОТКО**Цікаві факти з історії родовища**

1. Швидше за все, процес карстоутворення бере початок від землетрусу 1978 р. у Румунії, так званий «бухарестський».

2. Підземні води потрапили до виробок рудника. В цей час закласти дірку пропонували італійці. При прем'єрі тодішньої Кучмі, від пропозиції італійців відмовились: думали, що проблема контролювана.

3. Італійські інвестори хотіли створити спільне підприємство разом із «Полімінералом», запровадивши технологію переробки калійних добрив, що дозволяло б оптимізувати процес та зменшити негативний вплив на довкілля.

4. «Полімінерал» було продано за 56 млн грн — у чотири рази дешевше за попередньо офіційно підраховану ціну. Власником стало ПАТ «Компанія Райз», що входить до агрохолдингу Ukrlandfarming Олега Бахматюка. Подейкують, що «Полімінерал» був обмінаний на соняшникове насіння. Його об'ємом можна було заповнити обидва рудники. Насіння ніхто не бачив.

5. Проект «Мокра консервація рудника №2» передбачав наповнення шахтних виробок соленою водою зі хвостосховища — сковище накопичених відходів переробки руд «Полімінералу». Проте помітили утворення сірководної. Вочевидь, туди нелегально скидались відходи нафтопродуктів із сусіднього Борислава.

6. Із обічніх 162,4 млн грн на «мокру консервацію» коштів, уряд профінансував 70,9 млн грн.

7. У 2018 році Дрогобицька міська рада мала намір збудувати на території «Полімінералу» сміттєспалювальний завод, токсичні відходи від функціонування якого мали заховувати в рудник.

8. Олег Бахматюк зобов'язався в договорі купівлі-продажу закінчити проєкт «мокрої консервації». Але не закінчив. Після березневого провалля Львівська екологічна інспекція зобов'язала «Полімінерал» завершити проєкт власним коштом.

9. Припинення видобутку калійних руд у Стебнику (2003 рік) негативно позначилось на економіці України. Зараз монополістами на світовому ринку добрив є Білорусь та Росія. Калійна промисловість Білорусі утворює більше половини надходжень країни.

10. Стебницькі калійні добрива є в разі ціннішими, ніж білоруські. Видобуток добрив на руднику №1 ще можна відновити.

■ ОВВА!

Азартний бізнес

Чи забезпечить роботою 25 тисяч жителів Одеси та області новий готельний комплекс

Ірина КИРПА

Під Одесою планують побудувати величезне готельне місто-курорт з екологічною філософією. На його облаштування планують витратити понад 2,5 мільярда доларів інвестиційних грошей. Цей цілорічний центр туризму з гральною зонокою під назвою «Дунайя» хочуть розмістити на піщаній косі, частина якої розташується на дамбі між озером Сасик та Чорним морем. У житловій зоні — 80 готелів, а 10-кілометрова набережна зможе понад 500 га землі. Уявили масштаби?

Перші готелі візьмуть відвідувачів на початку 2022

року, перший мільйон туристів очікується у 2025 році, а вже через п'ять років планується вийти на постійний рівень у 6 мільйонів відвідувачів на рік! Як тільки завершиться карантин, в Одеській області планують публічну презентацію проєкту для широкого загалу.

«Перспективний інвестиційний проєкт забезпечить роботою 25 тисяч жителів Одеси та області, — відзначає директор центру туризму «Південна ліга» Фазіль Аскеров. — Сучасні готелі побудують, як кажуть, на будь-який гаманець. Найменший готель буде розрахований на 150 номерів, а найбільший — на 1,2 тисячі готельних номерів. Одна з родзинок проєкту — облаштування майданчика з метою проведення музичних фестивалів світового рівня на 50 тисяч осіб».

За словами Фазіля Аскерова, при будівництві готельного містечка застосовуватимуть інноваційні технології, що дасть можливість зберегти чистоту Чорного моря та всієї прибережної зони в Одеській області. Цікаво, що саме це будівництво президент України анонсував у Кієві ще восени 2019 року, на форумі Ялтинської європейської стратегії, закликаючи приватний бізнес інвестувати в нього кошти під особисті гарантії. Архітектором проєкту виступила команда Сергія Гусєва, а одним з ідейних авторів є голова Комітету Верховної Ради з питань економічного розвитку Дмитро

ро Наталуха.

Не всі, щоправда, у захваті від будівництва містечка в Одеській області. Навіть якщо його комплекс азартних ігор гарантує додатковий стабільний прибуток, який наповнюватиме і бюджет. Так, директор національного природного парку «Тузловські лимани» Ірина Вихристюк упевнена, що реалізація проєкту завдасть непоправної шкоди природі. За її словами, попри те, що територія не входить до складу природного парку, це частина Смарагдової мережі Європи Emerald Network її охороняється Бернською конвенцією: «Забудова Жебріянського пересипу (майданчик між калишнім лиманом Сасик та Чорним морем) — чергова афера, яку Саакашвілі почав лобіювати ще за часів свого головування в Одеській ОДА, а потім її вилили у вуха Зеленському. Я б цей проєкт так і назвала: «Бандитська Затока-2». Заробляти на продажу рекреаційних земель одиниці, а втратити — мільйони, можна сказати, вся Україна! Але хіба це цікавить президента?».

Нагадаємо, що раніше через брак коштів Одеська область втратила схожий проєкт під назвою «Морський Буковель», який планував реалізувати на території Овідіопольського району партнер Ігоря Коломойського Ігор Палиця. У 2016-му будівництво так і не почалося через проблеми навколо ПриватБанку. ■

Юрій ПОТАШНІЙ

Письменника Володимира Короленка, народженого у Житомирі, ще коли він належав до Волинської губернії Російської імперії, називають правозахисником і гуманістом. Проте ставлення автора повістей «Сліпий музикант» та «Діти підземелля» до українців — неоднозначне. Читаючи найвідоміший твір автора, мимохіт доходиш висновку, що він вважав українців... другосортними людьми — на відміну від «великоросів».

Батько наказав дітям бути росіянами

Володимир Короленко (1853—1921) вважав себе сином трьох народів — українського, польського і російського, але писав тільки російською. Хоча він виріс серед українців, мав «різноплемінну душу», однак «національне самоусвідомлення Короленка відбулося у бік Росії», зазначають біографи письменника.

Мати і бабуся Короленка — полячки, тому в дитинстві польська мова для Володимира була рідною. А ось по батьківській лінії письменник є нащадком миргородського козацького полковника Івана Короля. Утім подекуди надибуємо на твердження, що Галактіон Короленко — батько Володимира, був росіянином.

Справді, важко віднайти докази українськості Галактіона, адже з певного часу в родині він став культивувати російську культуру. Переопідають, що одного разу в будинку Короленків у Житомирі все різко змінилося. Галактіон, порадившись із дружиною, сказав своїм нащадкам: «Послухайте, діти! Ви росіяни й від цього дня мусите говорити російською мовою».

Відтоді польська в сім'ї зійшла на нівець. Про українську не було й мови. У гімназійні роки Володимир вирішив присвятити себе російській літературі.

Дворянин Короленко навчався в Санкт-Петербурзі та Москві, однак вищої освіти так і не здобув. У студентські роки він долучився до революційного народницького руху. Загалом через свою політичну погляди Короленко провів у тюрмах та на засланні майже шість років.

Не з власної волі відправився він у «краї далекі» — до В'ятської губернії. Жив у глухому селі Березівські Починки, де місцевий люд опалював хати «по-чорному», як за первісного ладу. Значна частина літературних творів письменника навіяна саме засланням до Сибіру.

Дорогою до Полтави

Письменнику дозволили оселитися в Нижньому Новгороді. Це десятиліття (1885—1895) було періодом найактивнішої літературної та громадської діяльності митця, котре сучасники навіть називали «епохою Короленка».

Тут Володимир Галактіонович пише і видає свою першу книгу «Нариси й оповідання», куди увійшли його сибирські новели. У ці роки Короленко публікує «Павловські нариси», у яких описує важке життя кустарів села Павлова Нижегородської губернії.

У Нижньому Новгороді Володимир Галактіонович знаходить своє сімейне щастя, одружившись із росіянкою Євдокією Івановською. Вона була революціонеркою, походила з Тульської губернії.

■ СУМНІВНИЙ ВИБІР

Дивна любов до українців

Володимир Короленко жив у Житомирі і Полтаві, утім зневажливо описував місцевий люд

Володимир Короленко.
Фото з «Вікіпедії».

Упродовж 1896—1900 років Короленки мешкали в Санкт-Петербурзі. Чоловік, на той час уже відомий письменник і публіцист, працював редактором журналу «Русское богатство».

Більшу частину свого свідомого життя письменник прожив поза межами України. Проте Короленко охоче й багато подорожував імперією: побував у Криму, Поволжі, на Кавказі, Південному Уралі.

Українські літературознавці, котрі досліджували життя і творчість Короленка, стверджують, що він завжди хотів повернутися в Україну. І у 1900 році письменник поставився доволі прохолодно.

Після жовтневого перевороту гуманіст Короленко відкрито

ведливістю й насильством. Публіцистика Короленка — різкай сильна, вона сповнена співчуття до зневолених людей. Це принесло величезну популярність письменникові, а тому царський уряд рабувався з його публіцистичними виступами. Цілком заслужено за Володимиром Галактіоновичем закріпився статус «совісті Росії».

Тож не дивно, що 1917 року прізвище Короленка називали серед кандидатів на посаду першого президента Російської Республіки. А ось до спроб відродити українську державність письменник поставився різницею — невідомо. А ще у садку українського поміщиця чомусь ростуть «буки». Таку кашу в голові автора можна пояснити хіба що відірваністю від рідного краю, тим, що він писав «Сліпого музиканта» у Нижньому Новгороді, та їй ще після тривалого заслання у Сибіру.

Короленко зверхно називає українських селян «хлопами» — «конюх-хлоп», «противний хлоп». Говорити українською — це «по-хлопски», народна пісня — це «хлопская» пісня. А ось такий пасаж українцям, очевидно, слід сприятмати за комплімент: «Странно, сколько тонкого чувства в этом грубоватом виде «хлопе». Це польська пані розмірковує про селянина, який майстерно виграє на дуді.

У своїй повісті автор пише про «малороссов», що, утім, не дивно для російської літератури XIX століття. Але найчастіше Короленко називає українців «холмами». Буває, що на одній сторінці це прилизне слово та похідні від нього зустрічаються чотири рази! «Хохолуддарь», «усатая «пъка» хохломыканта», «хохлацкая дудка», «хохлацкий юмор», «хохлацкое сердце», «глуповатый хохлацкий черт».

Годі перелічити всі образливи вислови. Гірко, що так думають і кажуть не тільки герої твору, а й сам автор. Здається, «росіянин» Короленко насолоджується своєю зверхністю над «холмами», не проминає нагоди ткнути їх лицем у болото. До речі, жодного разу у «Сліпому музиканту» не вживляється зневажлива наз-

ка (мовою оригіналу «Юго-западний край»). А йдеться про Україну, яка на мапі Російської імперії була розташована на Південному Заході.

Скажімо правду: зневажливий тон до своєї батьківщини Короленко зберігає упродовж усієї повісті, яку він чомусь називає етюдом. З подальшого читання складається враження, що цей письменник «українсько-польського походження» хоче сподобатися тільки росіянам, орієнтується саме на них.

Заради справедливості слід зауважити, що у творі зустрічається і слово «Україна». Виходить, що царська цензура пропускала його в літературі. Однак, очевидно, через власні переконання Короленко називає наші землі здебільшого «Юго-западний край» і «Малороссія».

На українське село автор накладає російську кальку, пише про волинську «деревню» і «избу», про «мужиков» і «дворових девок». В одному місці письменник в українському контексті навіть упілтає «руськую тройку».

Наша природа у Короленка — «южна», пісня — «малоруська», а публіка в Києві — «юго-русська». Українські думи автор називає «думками». Місцевий селянин має у нього ім'я «Іохим». Про гуцула Короленко пише, що це «карпатський горець», мабуть, за аналогією з «кавказским горцем» (абреком). У повісті присутні і «коzаки», і «казаки», але чи є між ними різниця — невідомо. А ще у садку українського поміщиця чомусь ростуть «буки». Таку кашу в голові автора можна пояснити хіба що відірваністю від рідного краю, тим, що він писав «Сліпого музиканта» у Нижньому Новгороді, та їй ще після тривалого заслання у Сибіру.

Короленко зверхно називає українських селян «хлопами» — «конюх-хлоп», «противний хлоп». Говорити українською — це «по-хлопски», народна пісня — це «хлопская» пісня. А ось такий пасаж українцям, очевидно, слід сприятмати за комплімент: «Странно, сколько тонкого чувства в этом грубоватом виде «хлопе». Це польська пані розмірковує про селянина, який майстерно виграє на дуді.

Однак, чи проводили названі вище «науковці, вчителі-практики та психологи лінгвістичної експертізу повісті, невідомо. Як і те, який світогляд, на думку МОН, має формувати твір Короленка у школярів. На запитання, чи містить «Сліпий музикант» зневажливу для українців лексику, в Міністерстві освіти не відповіли.

Книгу можна купити як мовою оригіналу (російською), так і в українському перекладі. Українською «етюд» Короленка надрукувало, зокрема, тернопільське видавництво «Богдан». Ми звернулися в Тернопіль із запитом про мотиви видання антиукраїнської літератури — там, незважаючи на законодавство про пресу, протягом місяця так і не спромоглися відповісти.

Утім, відповідь очевидна: якщо Міністерство освіти «виховує» школярів на таких творах, чому видавництво не має права заробляти на поширенні книжок сумнівного змісту. Тим паче, коли їх благословляє Українська держава. ■

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

РИЗИК ЛИШИТИСЯ без МУЗИКИ і драйву

Чи дивитимуться українські глядачі концерти з автомобілів іде?

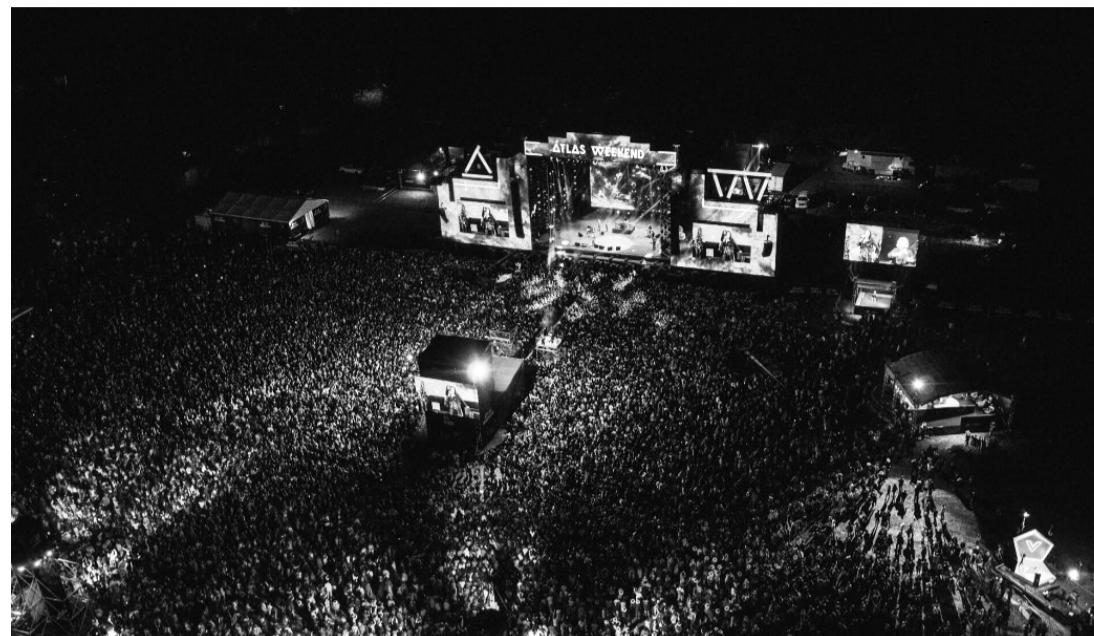
Леонід ПОЛІЩУК

Через пандемію коронавірусу вся івент-індустрія в Україні зупинилася. Літні музичні фестивалі, концерти та інші події скасували або ж перенесли. Цьогорічне літо обіцяє бути найнуднішим за останні роки?

Скажімо, Atlas Weekend, один із найбільших фестивалів у Східній Європі, перенесли на 2021 рік. Це найпопулярніша музична подія в Україні, яку минулого року відвідали 538 тисяч людей за шість днів. У зв'язку з пандемією Covid-19 організатори не могли нарахати на ризик гостей, команду та артистів фестивалю, проводячи його цього літа.

Нові дати Atlas Weekend: 6—11 липня 2021 року. Квитки, придбані на цьогорічний фестиваль, є дійсними на AW 2021. Наразі керівництво перебуває в переговорах зі всіма артистами, щоб уже заявлений лайнап було повністю збережено. Проте буде оголошено ще й нових виконавців, які приєднаються до фестивалю наступного року.

«Це найважчє рішення, яке нам коли-небудь доводилося ухвалювати. Останній місяць ми не втрачали надії та працювали над створенням AW 2020, розглядали різні варіанти виходу з кризи та до останнього вірили, що в нас буде можливість зустрітись із вами цього літа, — повідомили організатори на офіційному сайті фестивалю. — Проте, спостерігаючи за розвитком подій у світі та спілкуючись із нашими європейськими колегами, ми дійшли висновку, що перенесення — єдине правильне рішення в цій ситуації. Друзі, ми закликаємо вас укотре висловити свою любов до фестивалю. Скористайтесь вашими квитками на Atlas Weekend 2020 наступного року — так ви підтримаєте фестиваль і допоможете зробити його ще яскравішим та крутішим у 2021-му. Всі, хто не в змозі бути з нами наступного року, матимуть можливість повернути кошти».

Atlas Weekend перенесли на наступний рік.

Фото організаторів.

Київський міжнародний UPark Festival також перенесли. Команда обіцяє докласти максимум зусиль, аби перемістити і всіх анонсованих артистів на наступний рік. Точні дати виступів будуть повідомлені одразу після підтвердження. «Наразі з впевненістю можемо сказати — лайнап UPark 2021 буде ще потужнішим і ми неодмінно здивуємо вас новими анонсами! Усі придбані квитки залишаються дійсними на 2021 рік», — зазначено на офіційному сайті фестивалю.

Наступного року місце проведення фестивалю залишається незмінним — Київ, Sky Family Park. Також відомо, що в 2021 році виступить один із уже оголошених хедлайнерів — гурт My Chemical Romance.

Найбільше вразили організатори фестивалю Zaxidfest. Вони ризикнули та просто перенесли подію з червня на кінець серпня або початок вересня. Кають, що за відсутності авіасполучення акцент робитимуть на українських артистів. Про скасування виступів уже оголошених іноземних гуртів

(Sepultura, Being As An Ocean) інформація відсутня.

«Ми маємо намір перенести фестиваль на кінець серпня або на початок вересня. Але всі наші дії будуть залежати від подальших рішень влади щодо карантину. Якщо Zaxidfest дозволяється провести, ми будемо дотримуватися рекомендацій влади щодо заходів безпеки на фестивалі», — повідомив Яків Матвійчук, засновник та організатор Zaxidfest.

Нагадаємо, фестиваль відбудеться у Львівській області, село Родатичі, відпочинковий комплекс «Чарівна долина».

Також вирішили не скасувати фестиваль ReSpública. Цьогоріч організатори планують повернути фест у Кам'янечі-Подільський, бо у тамтешній фортеці його простіше пристосувати до нових вимог.

«Ми принципово не скасувуємо фестиваль ще й тому, що в цей складний час хочемо дати можливість заробити гравцям українського музичного ринку: артистам, прокатникам, технікам і всім іншим», — повідомив Андрій Зойн, засновник і органі-

затор фестивалю ReSpública.

Андрій Зойн нині розглядає три варіанти проведення фестивалю. Перший: ReSpública відбувається в звичайному режимі. Другий: якщо влада обмежить кількість людей на масових заходах, тоді фест частково перейде в онлайн. Ну і третій: повний перехід в онлайн. Він найскладніший для реалізації, але організатори готові і до такого розвитку подій.

Крім того, за словами засновника та організатора фестивалю ReSpública, вся команда стежить за досвідом закордонних колег і планує запозичувати в них лайфхаки. Цікавий приклад фесту в Литві, де глядачі дивилися концерти з автомобілів. Під самою сценою їх вмістилося близько сотні.

Такі фестивалі, як «Файне місто», Leopolis Jazz Fest, «Тарас Бульба 2020», також офіційно перенесли на 2021 рік. Нагадуємо, що з 12 березня в Україні введено карантин. Наразі карантин продовжено до 22 травня, однак з 11 травня діють певні послаблення на роботу підприємств. ■

■ АКЦІЯ

Сотні променів у небі — за культуру

Промені привертали увагу до колапсу в культурі у час карантину.

Фото організаторів акції.

У Києві 12 травня, о десятій вечора, відбулась акція «Стоп культурний карантин», під час якої небо освітили сотні прожекторів. Ініціатором акції виступила організація Kyiv Music Days, яка відома проведенням музичних освітніх заходів.

Що цією акцією хотіли сказати організатори? Головна мета — привернути увагу влади і суспільства до креативних індустрій та видовищних заходів, галузей культури, мистецтва, розваг, організації масових подій, які за час двомісячного карантину зазнали великих фінансових втрат і які держава фактично ігнорує.

До ініціативи дoєдналося 20 міст: Харків, Львів, Хмельницький, Вінниця, Черкаси, Одеса, Чернігів, Ужгород, Тернопіль, Київ, Рівне, Полтава, Умань, Маріуполь, Кам'янське, Кременчук, Дрогобич, Стрий, Вишгород.

«Коли уряд інших країн рятує свої економіки шляхом підтримки населення та бізнесу, планують поетапні виходи з карантину та прогнозують імовірні сценарії для індустрії, український уряд ще тільки розробляє програми подолання кризи, — констатували організатори на офіційній сторінці «СтопКультурнийКарантин» у Facebook. — При цьому сфера креативних індустрій та видовищних заходів перебуває у забутті. Нас ніхто не існує».

Понад 250 000 осіб залишились без роботи — артисти; актори; музиканти; балетмейстери; організатори заходів; технічний персонал світла, звуку та сцени; декоратори; працівники кінотеатрів, івент-агенцій, квіткових операторів. У цій галузі — сотні спеціалізацій та професій, без яких годі уявити сучасне культурне життя країни.

Акція #СтопКультурнийКарантин мала на меті привернути увагу уряду до факту існування культурної індустрії в Україні і почати діалог з її представниками щодо можливого сценарію виходу з карантину. Якісь конкретних дій у відповідь урядовці ще не зробили.

Сінькевич, зірка серіалу «Перші ластівки» актор Максим Самчик та аніматор Олег Маламуж. Глядачам показу дитячих короткометражних фільмів таож запрошує проголосувати онлайн та обрати переможця в номінації «Приз глядацьких симпатій» — автори найкращого фільму в цій категорії отримають 10 тисяч гривень. Фіналістів буде оголошено 19 травня.

Тож VII Чілдрен Кінофест відбудеться з 29 травня по 7 червня на сайті www.childrenkinofest.com. Усі покази — безплатні, за попередньою реєстрацією на сайті. Фільми конкурсної програми можна буде дивитися протягом тижня у будь-який зручний час. Фільм-ретроспектива (а це вже класика від Жоржа Мельєса — одного з засновників світового кінематографа, першого в історії автора спецефектів та монтажних фокусів) та роботи фіналістів конкурсу дитячих короткометражних фільмів, які входять до складу позаконкурсної програми, будуть доступні для перегляду як спецподії за розкладом — упродовж одного дня. ■

■ TAKE KINO

ДІТЯМ ВХІД ДОЗВОЛЕНО

Про салон краси, пса-наноробота, рок-фестиваль, принцесу і мрії кротика показуватимуть онлайн фільми кінофестивалю

ями роуд-муві «Лос Бандо». Це кіно претендувало на здобуття «Кристалового медведя» за найкращий художній фільм для юнацтва на Берлінському кінофестивалі.

У програмі київського кінофесту покажуть два анімаційних фільми. Найменший глядачів чекає «Сіпсік — лялька-друг» — екранизація знаменитої серії розповідей, яка стала символом дитячої літератури Естонії. А «Гол!» — створена в найкращих традиціях британської анімації стрічка про маленького кротика, який мріє стати футбольістом, а не шахтарем, як усі його родичі. Також до програми увійшли німецьке

фентезі «Тім Талер, або Проданий сміх», австралійський сімейний фільм «Мій друг містер Персіваль» та нідерландсько-німецька драма «Салон краси Ромі».

Спеціальною подією до Дня захисту дітей 1 червня стане онлайн-прем'єра переможця Чілдрен Кінофесту минулого року — анімаційного фентезі «Викрадена принцеса» Олега Маламужа (виробництва студії Animagrad). Хітова українська стрічка розповідає історію доњки київського князя, викраденої злим чаклуном, та мандрівного музиканта, який намагається її врятувати. Роль у фільмі озвучили Олексій Завгородній, Надя Дорофеєва,

Сергій Притула, Юрій Горбунов та посол Чілдрен Кінофесту 2019 року Олег («Фагот») Михайлута. На сайті фестивалю фільм можна буде переглянути з 1 по 7 червня включно.

Нагадаємо, цьогорічний посол Чілдрен Кінофесту — Андрій Хливнюк із «Бумбокса».

У рамках фесту вже вчетверте відбудеться Конкурс дитячих фільмів. За традицією, переможців визначать журі українських кінематографістів — продюсерка та директорка Одеського міжнародного кінофестивалю Юлія

■ МАЙСТЕР-КЛАС

«Казковий вечір» із «Синичкою»:

усі кольори природи у рецептах
Марії Пташнік

Тетяна ЗІНЧЕНКО

«Щось мене вже квіти на тортиках ваблять. Мабуть, скоро буде весна», — сказала якось напередодні весни майстриня дуже гарної, креативної, надзвичайно смачної випічки з Тернопільщини Марія Пташнік. І я хоч-не-хоч почала прислуховуватися до власних бажань, з точки зору смачної кулінарії: якщо ваблять квіти — значить, весна, якщо ваблять ягоди — значить, літо, а яблука чи груші, горіхи, приміром — осінь, банани, помаранчі — це зима? Можна думати і так, бо смаки диктують і сезонні продукти, і настрій, і бажання творити. Останнього у Марії Пташнік так багато, що вона невпинно ділиться ним із господинями, які бажають порадувати рідних чимось смачним і гарним. Марія вважає, що страви мають бути передовсім гарними, бо їжа має задовольняти не лише наші фізичні потреби, а й створювати настрій, приємну атмосферу, заряджати ідеями та мотивувати.

Що вам сказати? Поглянувши на торти Марії Пташнік із численними схваленнями господинь, тисячами відгуків, звичайно, я себе замотивувала. Але там такі картинки: справжні шедеври, скажу я вам. Тому я вирішила почати опановувати її кулінарну науку з... котлет. Правда, Марія кожен свій рецепт супроводжує поясненням, що все готується просто й легко. З невеличкого власного досвіду, я підтверджу її слова, але все ж таки я починала з котлет, бо думала, що ті надзвичайно пишні кремові шедеври мені відразу не дадуться.

«Тест» грибними котлетами

Отже, грибні котлети Марії Пташнік. Я, звичайно, і тут «прославилася», бо замість опеньок, що в її рецепті, взяла печериці, але все одно котлети вдалися дуже смачними.

Згадався анекдот у тему: «Дорога редакціє, нам дуже сподобався ваш рецепт салату з крабами та ананасами. Правда, краби ми замінили смаженими шкварками, а ананаси — вареною картопелькою. Але страва вдалася на славу!».

І мої котлети вдалися на славу! Кілька разів уже готувала, прочитавши, до всього, у дієтологів, що печериці (як і всі гриби) — дуже корисна штука, особливо для жінок.

«Котлети гарно тримають форму, не розсипаються. Дуже смачні та соковиті», — коментує свій рецепт майстриня і диктує його в деталях.

Кілограм грибів (у рецепті опеньки) відварити, просушити на сковорідці і дрібно перемолоти. Окремо подрібнити середину цибулини. Просмажити дві середні цибулини (дрібно покришенні) та середину моркви (потерті на дрібній терці). Посолити і поперчити. До підготовленої маси додати потерту, як на деруни, картоплину і три столові ложки манки.

Гарно вимішати і формувати котлети, обкачувати в сухарях і смажити на середньому вогні. Оскільки вже є петрушка, кріпчик, стебла зеленої цибулі — додавайте сюди і смакуйте!

Ну от, пройшовши «тест котлетами» на приготування смаколиків пані Марійки, можна тепер братися і до випічки за її рецептами.

Наши читачі, до речі, ще не знайомі з відомою в кулінарних колах, «смачних» блогах майстринею Марією Пташнік, тому трошки про неї. Бо рецептів, які заслуговують на увагу, в неї дуже багато, тому маємо знати, хто ж творить їх із таким натхненням, що передається іншим.

Марія, правда, дуже скромно розповідає про себе, незважаючи на свої нескромно пишні та розкішні солодкі кулінарні творіння. Творчі люди часто

бувають от такими скромними, навзмін розповідаючи про себе своїми реальними роботами. Марія Пташнік за освітою економіст, мешкає з родиною — чоловіком і чотирирічною донею Наталочкою та десятирічним синчиком Сергійком на Тернопільщині, в Залужжі Шумського району. Напевне, особливими квітами тішить Марійку рідне село, раз вони такими солодкими фантазіями відтворюють у її випічці.

Марія каже, що спеціально кулінарії не вчилася, а здібності перейняла від мами, відомої місцевої господині. Улюблена в кулінарії майстрині — торти.

«Мережка» — патріотично, красиво та смачно!

«Сьогодні хочу запропонувати вам рецепт, можна сказати справжнього українського плянка з відповідною назвою «Мережка». Рецепт знайшла в мережі, пекла його вперше і дуже задоволена результатом. Маковий прошарок, вишні, ваніль — це все так смачно!» — каже Марія.

Широ кажучи, дивлячись на результат Марійного дебютного плянка, не скажеш, що вона його пекла вперше: він — ніби з обкладинки кулінарного журнала. Це й добре, бо означає, що всі, хто пектиме щось уперше, також мають шанси отримати чудовий результат.

Оточ: форма 21 см

Тісто: яйце, 0,5 ст. цукру, 10 г ванільного цукру, 0,5 ст. сметани, 2 ст. борошна, ч. л. порошку до печива — замісити тісто, розділити на 6 частин і поставити в холодильник на 2 години.

Коли спечемо коржі — готовуємо макову масу: ст. маку (змолоти), ст. цукру, 2 яйця, ст. л. крохмалю кукурудзяного, ст. л. манки, 0,5 ст. молока — все з'єднати і зварити до загустіння, постійно помішуючи. Ще гарячим 1/3 частину маси викласти на корж. Зверху на масу викласти ще один корж, притиснути. Таким же чином викласти інші коржі. Отримаємо 3 коржі з маковим прошарком.

Додатково знадобиться 0,5 л вишень у власному соусу (відцідити).

«Синиця».

Марія Пташнік

«Казковий вечір».

Марія Пташнік.

вподоби! Легке поєднання горіхових коржів із кавовою ноткою та шоколадних коржів із запахом кориці створює просто неймовірний смак! Пляцок гарний в розрізі, тому ідеально підідея як основа торта (так, як у мене), або для солодкого фуршетного столу! Отже, ловіть рецептик!» — ці слова Марії Пташнік надихають і на власне подібне кулінарне творіння.

Форма — 21 см.

Горіхові коржі: яйце, животок, 2 ст. л. цукру, ст. л. меду, ст. л. масла (розтопити), 2 ст. л. холодної води, ст. л. мелених горіхів, ч. л. соди (погасити), ст. л. оцту, 1,5 ст. борошна.

Замісити тісто, поставити в холодильник на 2 години. Після цього розділити на 6 рівних частин, розкочати і випікати при температурі 180 градусів до золотистого кольору (до 10 хвилин).

Готуємо крем: яйце, 125 мл молока, пак. ванільного пудингу, 5 ст. л. цукру, ст. л. мелених горіхів, 1,5 ст. л. кави (розчиненої), ст. л. какао, ст. л. масла.

Зварити до загустіння, відразу викласти порівну на 3 коржі, розмастити і покласти на крем інші 3 коржі (склеїти по 2 коржі). Так ми отримаємо 3 коржі, відкладемо їх охолодитися, а тим часом готуємо тісто на шоколадні коржі.

Шоколадні коржі: 3 яйця, 3 ст. л. цукру, 3 ст. л. сметани, 2 ст. л. масла (розтопити), ч. л. кориці, 3 ст. л. какао, ст. л. борошна, 2 ч. л. соди (погасити ст. л. оцту).

Тісто збити міксером (усі інгредієнти додавати у тій послідовності, як написано вище). Тісто, консистенції густої сметани, гарно розмасчується по формі. Пекти 2 коржі при температурі 180 градусів до 15 хвилин. Як охолонуть коржі — зрізати верх і висушити.

Крем: пак. вершкового пудингу, ст. л. цукру, 400 мл молока — зварити і охолодити, додати 220 г масла (збити поступово, додаючи заварну масу), ст. л. горілки.

«Для вирівнювання використала крихту з шоколадних коржів і 6 ст. л. крему, які залишила після перемашування коржів», — уточнює кулінарна майстриня, але, як і раніше, пропонує прикрасити власні вироби так, як підказує душа.

Оточ творіть смаки так, як підказує душа! Смачного! ■

«Мережка».

Ків, 6-7 ст. л. цукру, 1/4 ч. л. лимонної кислоти, 100 г мелених горіхів, 100 г кокосової стружки, 2 ч. л. какао.

Білки збити з цукром в круту піну, додати лимонну кислоту і ще збивати 2 хвилини. Готову масу розділити на 2 частини. До однієї додати кокосову стружку, до іншої — горіхи. У форму, застелену пергаментом, викласти спочатку горіхову масу, посипаючи какао і викладаючи кокосову масу. Все випікаємо 10 хвилин на найбільшому вогоні, затім зменшуємо вогонь до мінімуму і ще печемо годину.

Білки збити з цукром в круту піну, додати лимонну кислоту і ще збивати 2 хвилини. Готову масу розділити на 2 частини. До однієї додати кокосову стружку, до іншої — горіхи. У форму, застелену пергаментом, викласти спочатку горіхову масу, посипаючи какао і викладаючи кокосову масу. Все випікаємо 10 хвилин на найбільшому вогоні, затім зменшуємо вогонь до мінімуму і ще печемо годину.

Крем: 2 жовтки, 250 мл молока, 100 г цукру, 30 г кукурудзяного крохмалю (можна картопляний), 20 г какао — всі інгредієнти перемішати вінчиком і варити на малому вогні до загустіння, постійно помішуючи, охолодити. 300 г масла збити із заварною маєю додати 20 мл коньяку.

Збираємо пляцок: жовтий корж, крем, корж-безе горіхами донизу, крем, жовтий корж. Верх оформити за бажанням. Дати просочитися 15 годин (перші 5 годин при кімнатній температурі, а потім поставити в холодильник). І все — склікайте рідних до столу!

Коли вечір казковий...

«А ще хочу поділитися смачним пляцком «Казковий вечір».

Пляцок є моїм авторським, я думаю, багатьом такий буде до

Середній корж-безе: 6 біл-

СПОРТ

Олександр Поворознюк

президент ФК «Інгулець» (Петрове)

УКРАЇНА МОЛОДА | 15
ВІТОРОК, 19 ТРАВНЯ 2020

Богдан КРАВЧЕНКО

«Коли я отримав запрошення на інтерв'ю, то був у шоці з того, що мені скоро виповнюється 75 років. Я не відчуваю себе настільки старим і продовжує вести активний спосіб життя. Вік — це лише число», — так охарактеризував свій внутрішній стан успішний німецький спеціаліст Юпп Хайнкес.

Почерк бомбардира

Уже довгі десятиріччя Німеччина вважається однією з найкращих футбольних країн світу. «Бундестім» виграла цілих чотири чемпіонати світу, три континентальні трофеї, а команди з чемпіоната Німеччини неодноразово підіймали над головою кубок переможців Ліги чемпіонів. Недивним стає й той факт, що серед усіх гравців із німецьким громадянством можна виділити багатьох, що носять титул майстрів своєї справи. Легендарними же є лише ті, хто зміг досягнути космічного рівня не тільки в кар'єрі гравця, а й у кар'єрі тренера. Одним із таких справжніх героїв свого часу і є Юпп Хайнкес.

Юпп народився в Німеччині, в місті Менхенгладбах, 9 травня 1945 року. Тут же, в лавах місцевої «Боруссії», він і розпочав свій футбольний шлях. Але, незважаючи на гарну результативність, на початку своєї історії юний форвард закріпився в рідній команді не зміг. Він був вимушений перебратися на декілька років в оренду в Ганновер і доводити там свою профпридатність. Після повернення, вже до кінця своєї кар'єри гравця, Юпп не знімав чорнобілу футболку, адже з гордістю захищав колір «жеребців». Що й казати, той зоряний склад «Боруссії» нерідко в чемпіонських гонках залишав позаду мюнхенську «Баварію», а сам Хайнкес був попереду всіх нападників Бундесліги. Він був голевою машиною: 11 сезонів, 430 матчів, 300 голів, Кубок ФРН, Кубок УЄФА, чотири «срібні салатниці» Бундесліги. Недивно, що наш герой і досі залишається першим бомбардиром своєї команди, і, враховуючи сучасну ситуацію чорнобілих, навряд чи хтось зможе його потіснити в найближчий час. Зауважу, що його унікальний тренерський погляд почав формуватися ще під час виступів за збірну. Йому пощастило грati під керівництвом легендарних німецьких наставників — Ганса Вайс Вайлера та Удо Латека. Останній же взагалі взяв під своє крило Юппа після того, як той вирішив розпочати працювати тренером.

Віталій МОХНАЧ

Якомога швидше повернутися до змагального процесу, без сумніву, хочуть в усіх спортивних господарствах країни. Однак не виключено, що унікальне право поновити в найближчі тижні змагальний процес отримає лише елітна футбольна ліга. Однією з головних вимог вітчизняного Міністерства охорони здоров'я до турнірів, де хочуть якнайшвидше вийти на арену, є обов'язкове проходження передстартового тестування на коронавірус. А це, як виявляється, процедура не з дешевих. Зрозуміло, що клуби української прем'єр-ліги мають значно міцніше фінансове підґрунтя, ніж представники нижчих ліг, не кажучи вже про інші спортивні господарства. Та навіть в еліті виникають проблеми з організацією тестування на коронавірус.

Виконавчий директор львівських «Карпат» Ростислав Ящишин дніами попереджав, що у клубі не готові проводити тестування, оскільки не мають на те коштів. Однак після робочої наради представників Прем'єр-ліги, клубів УПЛ та Української асоціації футболу, де перший віце-президент УАФ Олег Протасов наголосив на обов'язковості проведення тестувань футbolістів і представників команд перед змаганнями, на

«Якщо чемпіонат не можуть завершити всі 16 клубів першої ліги, давайте тоді візьмемо тих, хто проходив атестацію на участь в УПЛ, і серед них визначимо володарів трьох путівок. Це буде чесно і справедливо».

■ ПЕРСОНА

Унікум космічного рівня

На ювілей легендарного гравця та тренера німецької Бундесліги Юппа Хайнкеса

У пошуках своєї гри

Його прогрес був надзвичайним. Уже через рік він змінив свого вчителя на тренерському містку «Боруссії» і розпочинає будувати власну команду. На момент призначення Хайнкес був дуже молодий, на відміну від порівнюючих з сучасними Нагельсманном чи Тедеско, — лише 34 роки. Проте про його вік усі забули вже після першого сезону, коли його команда сенсаційно дійшла до фіналу Кубка УЄФА, де поступилася «Айнтрахту». Надалі тренерські навички Хайнкеса прогресують, він стає все кращим спеціалістом, а разом із ним прогресує і його команда. Якщо після призначення нового тренера «жеребці» широку входили до топ-10 у Бундеслізі та боролися за зону еврокубків, то в середині вісімдесятих вони почали давати бій грандам та претендувати на «салатницю». І хоча ЗМІ називали Юппа «героєм без трофеїв», серед тренерів він мав гарну репутацію, тому й отримав пропозицію від самої «Баварії». Відмовитись від неї неможливо, тому Хайнкес переїжджає до Мюнхена і починає працювати.

У перші чотири роки він узяв чотири трофеї. Серед них і такий бажаний для нього чемпіонський титул, здобутий двічі поспіль. Однак за різким стартом послідувало й різке падіння. Максимально нещасливі два роки в «Атлетіко» з Більбао та рік в «Айнтрахті» майже копітували йому кар'єри. Останнім шансом виявився скромний клуб «Тенерифе», з яким німецький коуч знову здійснив сенсацію. В першому ж сезоні «остров'яни» посіли п'яте місце в чемпіонаті Іспанії, випередивши мадридський «Реал», а наступного року вони дісталися півфіналу Кубка УЄФА. Такий різкий підйом не міг бути проігнорований топ-клубами, тому наступного року Юпп стояв уже біля керма «вершкових». «Реал» не був би садим собою, якби не мав найвищих амбіцій. Виграного в першому ж сезоні Кубка чемпіонів їм здалося замало, контракт

Найбільших висот у своїй тренерській кар'єрі Юпп Хайнкес досяг, перебуваючи на тренерському містку мюнхенської «Баварії».

Фото з сайту bayernstrikes.com

був розірваний, і німець мусив знову шукати собі новий клуб.

Наступні дев'ять років ознаменували період поневіряння для Юппа Хайнкеса. Він часто брав незаплановані перевіри та приймав неочікувані запрошення для тренерської роботи. Загалом за цей час німець очолював нові для себе лісабонську «Бенфіку» й гельзенкірхенське «Шальке», повертається до знайомих йому «Атлетіко» з Більбао та «Боруссії» Менхенгладбах. Юпп не зміг знайти успіх ні з однією з цих команд, тому вирішив у 2007-му завершити свою тренерську кар'єру. Але, як ми знаємо, свое останнє і найяскравіше слово йому ще належало сказати.

Особливий погляд

Нова хвиля успіху чекала Хайнкеса біля керма леверкузенського «Байєра», з яким він став срібним призером Бундесліги, видаючи при цьому зі своїми підопічними гру екстракласу. Проте в чо-

мусь іншому полягав його успіх — він нарешті зміг дійти до свого власного бачення в футболі, створити свою гру. Це не були популярна у ті часи «тікі-така» або місцевий «гегенпресинг». Ні, це було щось унікальне та особливе. Він вдало поєднав високу позиційну оборону, німецьку холоднокровність із контролем м'яча, атаку через середній пас та зміщення нападників близче до середньої лінії. В хороши для команди матчі завдяки цим установкам він випускав на поле не просто 11 гравців, а цілу «машину», яка не давала створювати супернику нічого, а сама забивала, скільки бажала.

Якщо в перший рік після другого повернення до головного гранда Німеччини Юпп навчав своїх гравців цього стилю гри, то в сезоні 2012/2013 світ побачив неймовірно злагоджений механізм. «Баварія» в тому році виграла «трекбл» — Лігу чемпіонів, Бундеслігу та Кубок Німеччини. По ходу сезону, в чемпіонаті, «ротен» (одягнені в червоне — з німецької) пропустили усього 18 м'ячів, а в головному еврокубку, у півфіналі, познущалися над іменитою «Барселоною» Пепа Гвардіоли, здолавши каталонців за сумою двох матчів із рахунком 7:0. Це була феерія від усієї команди в цілому та від тренера обстою.

Після закінчення того сезону Юпп знову повідомив про завершення кар'єри, але, як відомо, це ще не був кінець його футбольного шляху. В сезоні 2017/2018, після поганого старту, команду покинув Карло Анчелотті, і вправляти ситуацію боси «Баварії» знову запросили відомого спеціаліста, котрий не підвів. За пів сезону Юпп не тільки зміг повернутися в чемпіонську гонку, а й із минулою легкістю виграти турнір.

Наразі Хансі Флік — новий тренер «Баварії» — нерідко радиться з героєм нашої розповіді, постійно хвалить роботу Юппа Хайнкеса і дякує за настільки міцно побудовану команду.

«Ми сміялись і плакали разом. Перемагали і програвали разом. Із вами я провів найважливіші матчі в своїй кар'єрі й виграв найважливіші титули. Але для мене ви завжди були набагато більше, ніж тренер», — таке повідомлення залишив до ювілею свого наставника Франк Рібері — головна зірка «Баварії» Хайнкеса. І я у вас питаю, чи це не найкраща можлива похвала для тренера за усю його виконану роботу?

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Принциповий підхід

Перед рестартом футбольного сезону в Україні зав'язалися палкі дебати щодо процедури визначення майбутніх новачків елітного дивізіону

офіційному сайті ФК «Карпати» з'явилося повідомлення: «Футболісти клубу пройшли необхідні для початку традиційних командних тренувань тести».

На даний момент «біло-зелені» — остання команда ЧУ-2019/2020, котру всерйоз розглядають як основного претендента на виліт із турніру, де, нагадаємо, з наступного сезону грватимуть 14 клубів. А остання команда поточного розіграшу УПЛ у протистоянні з третьою командою Д-1 мусить, згідно з регламентом, відстоювати своє право залишитися в прем'єрному дивізіоні на наступний сезон.

Тож, можливо, саме тому в «Карпатах» як резервний варіант пропонують відмовитися від перехідного «плей-оф» і до 12 чинних учасників УПЛ просто дода-

ти дві найкращі команди з першої ліги. В умовах, коли окремі клуби ПФЛ заявляють про відсутність можливості виконати необхідний для допуску до змагань медичний протокол (а тернопільська «Нива» та херсонський «Кристал» із другої ліги вже відмовилися від продовження сезону), подібна пропозиція кервництва львівського клубу не виглядає вже настільки відірваною від реальності. Цілком імовірно, що чемпіонати в Д-1 та Д-2 будуть завершенні досрочно.

Однак у першій лізі, де одразу октет клубів реально претендует на підвищення в клас (восьму від першої команди відділяє лише шість очок), окремі її учасники про такий перебіг подій на віть і чути не хочу. Віддавати без боротьби перепустки до елі-

Фіналіст минулорічного Кубка України — першоліговий «Інгулець» — усіма силами намагається доступати до елітного дивізіону.

Фото прес-служби ФК «Шахтар».

піонат, це вже інше питання, але місця повинні визначатися не в кабінетах чиновників, а безпосередньо під час матчів», — наголошує Олександр Чижевський, головний тренер «Агробізнесу» з Волочиська, що на Хмельниччині.

А президент «Інгульця», який представляє смт Петрове з Кіровоградщини, Олександр Поворознюк додає: «Якщо чемпіонат не можуть завершити всі 16 клубів першої ліги, давайте тоді візьмемо тих, хто проходив атестацію на участь в УПЛ, і серед них визначимо володарів трьох путівок. Це буде чесно і справедливо». «Я вважаю, що усе повинно вирішуватися на футбольному полі. У якому форматі буде дограно чем-

Читайте
в наступному
номері:

«Холера» ясна

Війна вбиває не лише кулями. Жінку-лейтенанта вона скосила інсультом

16 | УКРАЇНА МОЛОДА
ВІТОРОК, 19 ТРАВНЯ 2020

Дара ГАВАРРА

Після тріумфального дебюту (хоча й до цього хлопчина знімався, але не з таким шаленим успіхом) у фільмі «Один у домі», а потім і у продовженні цієї новорічної історії малого бешкетника, Маколей Калкін довший час перебував у затінку свого кіношного героя, адже його повністю уособлювали з ним. Наступні ролі йому пропонували майже всуціль, як кальку з героя новорічної саги. Проте актор був упевнений, що зданен на більше. Проте час ішов, а нових цікавих ролей не пропонували. Маколей впадав у депресію, яку «лікував» відомим усім невдахам методом — алкоголем.

Та нещодавно удача підстерегла й «усамітненого вдома» Калкіна, адже йому запропонували знятися в десятому (!) сезоні культового серіалу «Американської історії жахів». Продюсер серіалу Райян Мерфі сказав, що йому подобалось, як працює в кадрі Маколей, тож у нього виникла шалена ідея зняти актора у постільній сцені з... 71-річною партнеркою. І що б ви думали? Калкін заявив, що просто народжений зіграти саме цю роль, тож продюсер і актор тут-таки підписали контракт. Слід зауважити, що партнеркою по «сексу» в пустуна Калкіна буде не хто-небудь, а оскароносна комедійна актриса Кеті Бейтс, тож успіх стовідсотково гарантовано. ■

Маколей Калкін.

■ АЛЕЯ СЛАВИ

I один у дома воїн

Маколей Калкін знову в строю

■ СВІТ МИСТЕЦТВА

Я художник — я так бачу

Шведські митці вигадали фантастичну посаду, на якій не потрібно...
працювати

Варка ВОНСОВИЧ

Через коронавірусну пандемію людству загрожує економічна криза, адже наразі простіює виробництво, не працюють дрібні торговці та ремісники. Але, здається, одному з безробітних може реально пощасти: шведські художники Сайсон Голдін та Якоб Сеннебі задумали проект, на який уже назирали чималі кошти — 650 тисяч доларів. Суть його полягає в тому, щоб найняти на роботу людину, в якої... не буде

службових обов'язків, від слова «ніяких». Тобто щасливчику платитимуть щомісячну зарплату, а людина буде робити все, що й заманеться (а якщо захоче — то й узагалі нічого не робити). «Творці» цього проекту наразі ще дозирають «фонд зарплати», щоб цієї суми вистачило на 120 років бездіяльності претендента. Хоча ні, все-таки один обов'язок у пошукувача вакансії таки буде: зоранку приходити на станцію Korsvagen, яку ще тільки будуть у Гетеборзі, і відмічатися там. Тож «совам», які звикли зран-

ку поніжитися у теплом ліжечку, така «робота» буде явно не до снаги.

Щасливчик, який обійтиме вказану посаду, може повідомити всім про своє привілейоване положення, а може й тримати все в таємниці, може «працювати» на цій посаді до самої смерті, а може й звільнитися, коли набридне. Планується, що конкурс на посаду оголоситься через 5 років. Цікаво, ми дізнаємося від авторів цього проекту, в чому прихований зміст подібної акції? ■

■ ПОГОДА

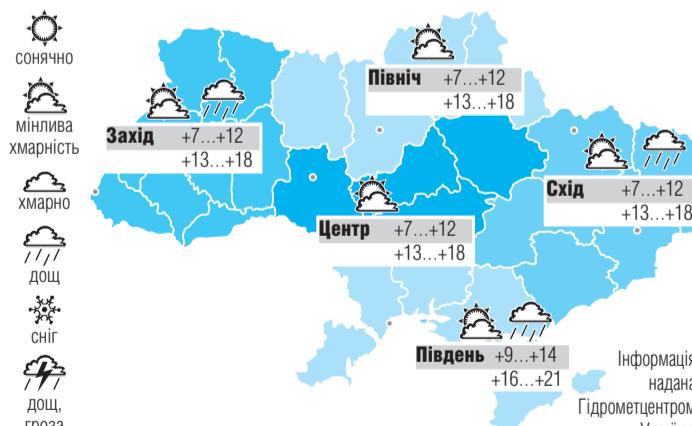
20 травня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі близько +10, у день +15...+17.

Миргород: без опадів. Уночі +9...+11, у день +15...+17.
Вінниця: без опадів. Уночі +9...+11, у день +17...+19.
Одеса: помірний дощ. Уночі +11...+13, у день +17...+19.

18 травня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 14-19 градусів, у **Дніпрі** біля Києва — 13.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, без опадів. **Трускавець:** уночі +8...+10, у день +15...+17. **Моршин:** уночі +8...+10, у день +15...+17.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефони редакції: 044-361-62-61;

з мобільного: 094-926-32-61

Електронна пошта редакції:

ukr/moloda@ukr.net

Рекламне бюро:

reklama-umoloda@ukr.net

Відділ реалізації:

454-84-41

sale_umoloda@ukr.net

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділи:

економіки — wagmer@ukr.net

культури, історії, суспільних проблем —

vsamchenko@i.ua

Україна Молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилення на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,

«Фінансова експертіза», «Здоров'я та біль», «Це — працює!»,

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,

«Вітасмо», «Любов і шана»,

«Вітасмо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою Ⓛ друкуються на правах реклами

Газета друкується
у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009042

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 234

Верстка та виготовлення

«Фотоформ» —

комп'ютерний центр

редакції «УМ»,

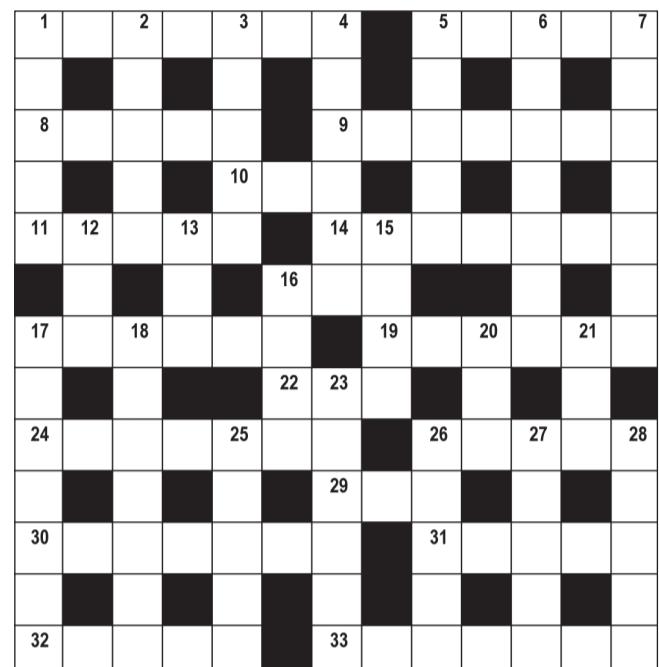
Газета виходить

у вівторок, середу,

п'ятницю — суботу (спільні номери)

Тираж 86734

КАЛЕЙДОСКОП

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №42

По горизонталі:

1. Роман Паоло Коельо.
5. Молодший брат мотоцикла.
8. Маргінали у Стародавній Греції, яких не дпускали до участі у виборах.
9. Переносний мольберт, з яким художники ходять на малюнки з натури.
10. Друг Герди з казки про Снігову Королеву.
11. Драматичний жанр.
14. Пристрій для розминання чи розтягання тіла.
15. Самоцвіт.
16. Різновид бакенбардів, частина волосся перед вухами.
17. Те, що купиш ні за які гроші.
18. Крововилив у мозок.
20. Шанобливе звертання до старших у мусульман.
21. Циганка з драми Михайла Старицького.
23. Титан, брат Прометея, якого боги змусили тримати на плачах небо.
25. «Серце» автомобіля.
26. Легендарний автор «Іліади» та «Одесії».
27. Член духовно-етичної організації «вільних каменярів».
28. Японське місто.

Кросворд №42
від 12 травня

■ ПРИКОЛИ

Пиши причину смерті: коронавірус.

— Лікарю, це ж вогнестріл.

— А це вже супутнє захворювання.

— Сара, мені на обід тарілку не став.

— Ці лікарі рецепти пишуть як курка лапою, а потім розібрать не можливо.

— А я за своїм рецептром рік їздив безкоштовно у транспорті, трічі ходив у театр, а вчора обміняв на акції.